

«ԱԿԲԱ-Կրեդիտ Ազրիկոլ Բանկ» ՓԲԸ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

*2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	1
Ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	2
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	3
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	4
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	5

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	6
2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները	6
3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր	7
4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ	29
5. Սեզոնային վերաբերյալ տեղեկատվություն	29
6. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	32
7. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	32
8. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	33
9. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	33
10. Հաճախորդներին տրված վարկեր	34
11. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	36
12. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	38
13. Հարկում	39
14. Այլ ակտիվներ	41
15. Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	41
16. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	42
17. Այլ փոխառություններ	42
18. Այլ պարտավորություններ	43
19. Կապիտալ	43
20. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	43
21. Զուտ տոկոսային եկամուտ	45
22. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	45
23. Զուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	45
24. Այլ եկամուտ	46
25. Այլ գործառնական ծախսեր	46
26. Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	46
27. Ռիսկերի կառավարում	46
28. Իրական արժեքի չափում	56
29. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և գրավադրված կամ որպես գրավ պահվող ակտիվներ	58
30. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում	59
31. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն	60
32. Կապակցված կողմերի հետ գործառնականություններ	61
33. Դուստր կազմակերպություններ	62
34. Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում	63
35. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն	64
36. Կապիտալի համարժեքություն	64

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«ԱԿԲԱ-Կրեդիտ Ազրիկոլ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության
Բաժնետերերին և Խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ԱԿԲԱ-Կրեդիտ Ազրիկոլ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության և նրա դուստր ընկերության (այսուհետ՝ Խումբ) համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համար ֆինանսական արդյունքների, համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների եւ դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ՝ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Խմբի համախմբված ֆինանսական վիճակը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքները և համախմբված դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում:

Մենք անկախ ենք Խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի կողմից հրապարակված *Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի կանոնագրքի* (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք), և պահպանել ենք Էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԷՄՍԽ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք, մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն, և համախմբված հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք չենք տրամադրում առանձին կարծիք այդ հարցերի վերաբերյալ: Մեր նկարագրությունը, թե ինչպես է ստորև նշված յուրաքանչյուր հարցը դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացքում, ներկայացված է այդ համատեքստում:

Մենք կատարել ենք մեր պարտականությունները, որոնք նկարագրված են «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում, այդ թվում այդ հարցերի վերաբերյալ: Համապատասխանաբար, մեր աուդիտը ներառել է ընթացակարգերի իրականացում՝ մշակված ի պատասխան համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի մեր գնահատմանը: Մեր աուդիտորական ընթացակարգերի արդյունքները, այդ թվում ստորև ներկայացված հարցերը դիտարկելիս իրականացրած ընթացակարգերը, հիմք են հանդիսանում կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ աուդիտորական կարծիք արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարց

Ինչպես է այն դիտարկվել մեր աուդիտի ընթացում

Հաճախորդներին տրված վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման գծով պահուստ

Հաճախորդներին տրված վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման գծով պահուստի գնահատումը ղեկավարության համար հանդիսանում է առանցքային դատողությունների առարկա: Արժեզրկման բացահայտումն ու փոխհատուցվող գումարի որոշումը իր բնույթով անորոշ գործընթաց է, որը ներառում է տարբեր ենթադրություններ և գործոններ, ներառյալ գործընկերոջ ֆինանսական վիճակը, սպասվող ապագա դրամական հոսքերը, գրավի իրացման սպասվող զուտ գները և իրացման ժամանակահատվածը: Մոդելավորման տարբեր մեթոդների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել հաճախորդներին տրված վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման գծով պահուստի գնահատման էականորեն տարբեր արդյունքների: Սա կարող է էական ազդեցություն ունենալ Խմբի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման գծով պահուստը հանդիսանում է աուդիտի առանցքային հարց հաճախորդներին տրված վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների նշանակալի լինելու (Խմբի ընդհանուր ակտիվների 57.1% և 4.1% համապատասխանաբար՝ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ) և արժեզրկման գնահատման հիմքում ընկած ենթադրությունների սուբյեկտիվության պատճառով:

Մեր աուդիտորական ընթացակարգերը ներառել են խմբային արժեզրկման հաշվարկների նկատմամբ վերահսկողության միջոցների նախագծման և գործարկման արդյունավետության գնահատում: Ի թիվս այլոց՝ մենք թեսթավորել ենք խմբային արժեզրկման հաշվարկի հիմքում ընկած մոդելներն ու ենթադրությունները, մոդելների բանաձևերն ու մուտքային տվյալները, ինչպիսիք են վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների զուտ դուրսգրումներն ու ժամկետանց օրերը:

Անհատական հիմունքներով հաշվարկված արժեզրկման գծով կորուստների համար մենք թեսթավորել ենք արժեզրկման բացահայտման և քանակական գնահատման հիմքում ընկած ենթադրությունները, ներառյալ հաշվարկի հիմքում ընկած գրավի առարկայի գնահատումը ու ապագա դրամական հոսքերի կանխատեսումը: Մենք ուշադրությունը կենտրոնացրել ենք հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արժեզրկման հայտանիշեր ունեցող իրավաբանական անձանց տրված նշանակալի վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների վրա:

Մենք նաև իրականացրել ենք ընթացակարգեր Խմբի՝ վարկային ռիսկին ենթարկվածությունը և հաճախորդներին տրված վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման գծով պահուստի գնահատման համար կատարված առանցքային ենթադրություններն ու դատողությունները նկարագրող բացահայտումների նկատմամբ (Ծանոթագրություն 10, Ծանոթագրություն 11 և Ծանոթագրություն 27):

Խմբի 2017թ. Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված այլ տեղեկատվություն

Այլ տեղեկատվությունը ներառում է Տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված տեղեկատվությունը, բացի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններից և դրանց վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունից: Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Տարեկան հաշվետվությունը ենթադրաբար մեզ կտրամադրվի աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք այդ տեղեկատվության վերաբերյալ չենք տրամադրելու կարծիք, որը որևէ ձևով կարտահայտի հավաստիացում տվյալ տեղեկատվության վերաբերյալ:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված, մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ վերոնշյալ այլ տեղեկատվությանը, երբ այն տրամադրվի մեզ, և դրանով դիտարկել, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, և թե արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և Խորհրդի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Խմբի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Խումբը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Խորհուրդը պատասխանատու է Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումներ, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այդ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Խմբի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է ղեկավարի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել Խմբի անընդհատ գործելու կարողության վրա: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են միևնույն մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել Խմբի գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:

- գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:
- ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ Խմբի ներսում գործող կազմակերպությունների կամ ձեռնարկատիրական գործունեությունների ֆինանսական տեղեկատվության վերաբերյալ՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք խմբի աուդիտի ուղղորդման, ղեկավարման և իրականացման համար: Մենք ամբողջովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Խորհրդին նաև տրամադրում ենք հավաստիացում, որ պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և որտեղ կիրառելի է, անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Խորհրդին հաղորդակցված հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում, և հետևաբար հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ կարգավորող ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ, խիստ բացառիկ հանգամանքներում, որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորի եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքները ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացումից հանրային օգուտը:

Այս աուդիտի առաջադրանքի պատասխանատուն էրիկ Հայրապետյանն է:

«Էրնսթ ընդ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան

Աուդիտի բաժնի հիմնադիր գործընկեր՝

Էրիկ Հայրապետյան

Գլխավոր տնօրեն՝ Ն. Սարգսյան՝
Ի դեմս լիազորված անձ է. Հայրապետյանի
(գործող 2016թ. օգոստոսի 1-ին տրված լիազորագրի հիման վրա)

10 ապրիլի, 2018թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն

2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2017թ.	2016թ.	2015թ.
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	6	70,331,906	55,575,863	54,169,788
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ	7	27,426	24,974	–
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	8	9,015,614	8,092,078	1,183,304
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	9			
- Խմբի կողմից պահվող		19,184,517	26,275,179	17,350,075
- Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		1,514,868	–	2,638,083
Հաճախորդներին տրված վարկեր	10	177,513,735	165,222,046	168,358,966
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	11	12,884,745	9,760,982	9,607,216
Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում	34	382,467	263,639	243,032
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	12	17,383,076	15,328,248	15,278,358
Ընթացիկ ակտիվներ շահութահարկի գծով		–	234,387	1,504,741
Այլ ակտիվներ	14	2,682,598	2,494,447	2,519,675
		310,920,952	283,271,843	272,853,238
Ընդամենը ակտիվներ				
Պարտավորություններ				
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ	7	140,968	1,891	51,658
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ		55,091	34,543	23,339
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	29	1,510,896	–	2,500,627
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	15	166,550,033	122,572,134	107,606,091
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	2, 16	7,910,311	19,533,758	14,605,746
Այլ փոխառություններ	2, 17	67,546,218	80,610,533	90,898,353
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով		833,453	54,596	–
Հետաձգված պարտավորություններ շահութահարկի գծով	13	809,099	798,954	931,511
Այլ պարտավորություններ	18	5,261,230	3,070,339	2,523,785
		250,617,299	226,676,748	219,141,110
Ընդամենը պարտավորություններ				
Կապիտալ				
Բաժնետիրական կապիտալ	19	30,000,000	30,000,000	30,000,000
Հիմնական միջոցների վերագնահատումից աճ		3,075,773	2,990,119	2,990,119
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ		2,149,032	1,487,492	427,278
Զբաղիված շահույթ		25,078,848	20,501,757	18,816,669
Բանկի բաժնետերերին վերագրելի ընդամենը կապիտալ		60,303,653	54,979,368	52,234,066
Զվերահսկվող բաժնեմաս		–	1,615,727	1,478,062
Ընդամենը կապիտալ		60,303,653	56,595,095	53,712,128
Ընդամենը կապիտալ և պարտավորություններ		310,920,952	283,271,843	272,853,238

Ստորագրվել և վավերացվել է Բանկի Տնօրինության կողմից՝

Հակոբ Անդրեասյան

Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Արմեն Հակոբյան

Գլխավոր հաշվապահ

10 ապրիլի, 2018

Ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն

2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Ծան.</i>	<i>2017թ.</i>	<i>2016թ.</i>
Տոկոսային եկամուտ	21	32,065,635	31,617,621
Տոկոսային ծախս	21	(14,846,434)	(13,943,736)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		<u>17,219,201</u>	<u>17,673,885</u>
Վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստի ձևավորման գծով ծախս	10, 11	(2,537,572)	(6,691,765)
Զուտ տոկոսային եկամուտ վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստից հետո		<u>14,681,629</u>	<u>10,982,120</u>
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	22	3,856,429	3,247,973
Միջնորդավճարների գծով ծախս	22	(1,442,317)	(1,640,339)
Զուտ (վնաս)/օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից		(451,323)	236,009
Զուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	23	2,092,708	967,032
Զուտ օգուտ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից		-	70,260
Ասոցիացված կազմակերպությունների շահույթի/(վնասի) բաժնեմաս		96,282	(8,604)
Այլ եկամուտ	24	2,985,264	3,128,215
Ոչ տոկոսային եկամուտ		<u>7,137,043</u>	<u>6,000,546</u>
Մնձնակազմի գծով ծախսեր		(8,566,729)	(8,097,518)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	12	(1,062,736)	(1,523,791)
Այլ գործառնական ծախսեր	25	(1,652,037)	(1,064,056)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	26	(3,246,741)	(2,976,237)
Արժեզրկման և պահուստների ձևավորման գծով այլ ծախսեր	14	(101,939)	(544,232)
Ոչ տոկոսային ծախս		<u>(14,630,182)</u>	<u>(14,205,834)</u>
Շահույթ մինչև շահութահարկ		<u>7,188,490</u>	<u>2,776,832</u>
Շահութահարկի գծով ծախս	13	(1,624,433)	(954,079)
Հաշվետու տարվա շահույթ		<u>5,564,057</u>	<u>1,822,753</u>
Վերագրելի՝			
- Բանկի բաժնետերերին		5,495,156	1,685,088
- Չվերահսկվող բաժնեմասին		68,901	137,665
		<u>5,564,057</u>	<u>1,822,753</u>

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն

2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Ծան.</i>	<i>2017թ.</i>	<i>2016թ.</i>
Հաշվետու տարվա շահույթ		5,564,057	1,822,753
Այլ համապարփակ եկամուտ			
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որոշակի պայմանների բավարարման դեպքում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ՝</i>			
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի հետ կապված գործառնություններից չիրացված օգուտ		798,744	1,359,013
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի հետ կապված գործառնություններից իրացված օգուտ՝ վերադասակարգված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում		–	(70,260)
Շահութահարկի ազդեցություն	13	(159,749)	(257,751)
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որոշակի պայմանների բավարարման դեպքում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ եկամուտ		638,995	1,031,002
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող այլ համապարփակ եկամուտ՝</i>			
Փոխադրամիջոցների վերագնահատում		107,067	–
Շահութահարկի ազդեցություն	13	(21,413)	–
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ եկամուտ		85,654	–
<i>Ասոցիացված կազմակերպությունների այլ համապարփակ եկամտի բաժնեմաս՝</i>			
Որոշակի պայմաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող		28,181	36,515
Շահութահարկի ազդեցություն	13	(5,636)	(7,303)
Ընդամենը ասոցիացված կազմակերպությունների այլ համապարփակ եկամտի բաժնեմաս		22,545	29,212
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ եկամուտ հարկումից հետո		747,194	1,060,214
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ		6,311,251	2,882,967
Վերագրելի՝			
- Բանկի բաժնետերերին		6,242,350	2,745,302
- Չվերահսկվող բաժնեմասին		68,901	137,665
		6,311,251	2,882,967

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն

2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Բանկի բաժնետերերին վերագրելի</i>						
	<i>Բաժնետիրական կապիտալ</i>	<i>Հողի և շենքերի վերագնահատումից աճ</i>	<i>Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ</i>	<i>Չբաշխված շահույթ</i>	<i>Ընդամենը</i>	<i>Չվերահսկվող բաժնեմաս</i>	<i>Ընդամենը կապիտալ</i>
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	30,000,000	2,990,119	427,278	18,816,669	52,234,066	1,478,062	53,712,128
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ							
Հաշվետու տարվա շահույթ	-	-	-	1,685,088	1,685,088	137,665	1,822,753
Այլ համապարփակ եկամուտ	-	-	1,060,214	-	1,060,214	-	1,060,214
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ	-	-	1,060,214	1,685,088	2,745,302	137,665	2,882,967
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,000,000	2,990,119	1,487,492	20,501,757	54,979,368	1,615,727	56,595,095
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ							
Հաշվետու տարվա շահույթ	-	-	-	5,495,156	5,495,156	68,901	5,564,057
Այլ համապարփակ եկամուտ	-	85,654	661,540	-	747,194	-	747,194
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ	-	85,654	661,540	5,495,156	6,242,350	68,901	6,311,251
Գործարքներ սեփականատերերի հետ՝ ուղղակիորեն գրանցված կապիտալում							
Դուստր կազմակերպությունում բաժնեմասի ավելացում	-	-	-	81,935	81,935	(1,684,628)	(1,602,693)
Հայտարարված շահաբաժիններ	-	-	-	(1,000,000)	(1,000,000)	-	(1,000,000)
Ընդամենը գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	-	(918,065)	(918,065)	(1,684,628)	(2,602,693)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,000,000	3,075,773	2,149,032	25,078,848	60,303,653	-	60,303,653

1-36 ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն

2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Ծան.</i>	<i>2017թ.</i>	<i>2016թ.</i>
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ստացված տոկոսներ		32,330,849	31,815,260
Վճարված տոկոսներ		(14,450,265)	(13,897,053)
Ստացված միջնորդավճարներ		3,856,429	3,247,973
Վճարված միջնորդավճարներ		(1,442,317)	(1,640,339)
Զուտ մուտքեր շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներից		(451,323)	236,009
Զուտ (ելքեր)/մուտքեր փոխարժեքային տարբերություններից		1,422,277	1,285,755
Վճարված այլ գործառնական ծախսեր		(1,367,950)	(1,011,998)
Ստացված այլ եկամուտ		3,215,374	2,812,094
Աշխատավարձ և աշխատակազմին վճարված այլ գումարներ		(7,482,635)	(8,009,897)
Վճարված այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր		(3,246,741)	(2,976,237)
Դրամական միջոցների հոսքեր՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը		12,383,698	11,861,567
<i>Գործառնական ակտիվների զուտ (ավելացում)/նվազում</i>			
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ		(2,418)	(24,990)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ		(908,079)	(5,975,819)
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(15,019,314)	(4,408,337)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ		(2,734,730)	(289,977)
Այլ ակտիվներ		(695,756)	(446,270)
<i>Գործառնական պարտավորությունների զուտ ավելացում/(նվազում)</i>			
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ		139,256	(49,768)
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ		20,618	10,792
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ		1,512,122	(2,500,000)
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ		43,667,167	14,220,220
Այլ պարտավորություններ		1,101,434	318,891
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը		39,463,998	12,716,309
Վճարված շահութահարկ		(787,842)	(13,159)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից		38,676,156	12,703,150
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(3,241,262)	(1,581,305)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վաճառքից մուտքեր		27,589	3,480
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերում		(2,411,740)	(15,239,768)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վաճառք և մարում		8,814,573	10,267,008
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված / (օգտագործված) ներդրումային գործունեությունում		3,189,160	(6,550,585)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Դուստր կազմակերպությունում բաժնեմասի ավելացում	33	(1,602,693)	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	2, 35	6,789,346	4,829,268
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի մարում	35	(18,372,880)	-
Այլ փոխառությունների ներգրավումից մուտքեր	2, 35	15,133,284	38,389,960
Այլ փոխառությունների մարումներ	35	(28,161,852)	(47,939,182)
Վճարված շահաբաժիններ	19	(1,000,000)	-
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված ֆինանսավորման գործունեությունում		(27,214,795)	(4,719,954)
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		105,522	(26,536)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ		14,756,043	1,406,075
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեսկզբին		55,575,863	54,169,788
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեվերջին	6	70,331,906	55,575,863

1-36 ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը :

(հազար ՀՀ դրամ)

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

«ԱԿԲԱ-Կրեդիտ Ազրիկոլ Բանկ» ՓԲԸ-ն (այսուհետ՝ «Բանկ») մայր կազմակերպությունն է Խմբում, որը բաղկացած է Բանկից և իր դուստր կազմակերպությունից՝ «ԱԳԲԱ Լիզինգ Վարկային Կազմակերպություն» ՓԲԸ-ից (միասին՝ «Խումբ»)։ Այն ձևավորվել է 1995թ. -ին, որպես միացյալ սեփականությամբ կոոպերատիվ բանկ՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության, և 2006թ. -ին ճանաչվել է որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն։ Բանկը գործունեություն է իրականացնում ՀՀ Կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ «ԿԲ») կողմից տրված ընդհանուր բանկային լիցենզիայի հիման վրա և հանդիսանում է ՀՀ ավանդների ապահովագրության պետական համակարգի անդամ։

Բանկն ընդունում է բնակչությունից ավանդներ, տրամադրում է վարկեր և իրականացնում է դրամական փոխանցումներ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում և ՀՀ տարածքից դուրս, իրականացնում է արտարժույթի փոխանակման գործարքներ և մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ իր կորպորատիվ և ֆիզիկական անձ հաճախորդներին։ Բանկի գլխամասային գրասենյակը գտնվում է Երևան քաղաքում, և այն ունի 58 մասնաճյուղեր (ներառյալ՝ գլխամասը) Երևանում և ՀՀ այլ մարզերում։ Բանկի գրանցման իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան 0002, Արամի փողոց 82-84։

ԱԳԲԱ Լիզինգ Վարկային Կազմակերպությունը ձևավորվել է 2003թ. -ի մարտի 30-ին որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն։ Ընկերության հիմնական գործունեությունը ֆինանսական վարձակալության գծով գործառնություններն են իրավաբանական և ֆիզիկական անձ հանդիսացող հաճախորդների հետ։ Ընկերությունն ունի վարկային կազմակերպության լիցենզիա՝ տրված ՀՀ ԿԲ-ի կողմից։ Ընկերությունը հանդիսանում է Խմբի դուստր կազմակերպություն և համախմբվում է սույն ֆինանսական հաշվետվություններում։

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետևյալ բաժնետերերն ունեն Բանկի բաժնետոմսերի 10%-ից ավելին.

Բաժնետեր	2017թ. %	2016թ. %
«ԱԿԲԱ Ֆեդերացիա» ՓԲԸ	72.00	–
Կրեդիտ Ազրիկոլ Ս.Ա.	15.56	15.56
«Արմավիրի գյուղացիական փոխօգնության մարզային միավորում» հասարակական կազմակերպություն	–	14.08
Սակամ Ինտերնասիոնալ	12.44	12.44
«Արարատի գյուղացիական փոխօգնության մարզային միավորում» հասարակական կազմակերպություն	–	12.28
Այլ	–	45.64
Ընդամենը	100.00	100.00

Խմբի վերջնական վերահսկող մայր կազմակերպությունն «ԱԿԲԱ Ֆեդերացիա» ՓԲԸ-ն է։

2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

Ընդհանուր մաս

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ») պահանջների համաձայն։

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ բացառությամբ ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ բացահայտվածի։ Օրինակ՝ առևտրային և վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերը, ածանցյալ ֆինանսական գործիքները, հողը, շենքերը և փոխադրամիջոցները գնահատված են իրական արժեքով։

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ։

(հազար ՀՀ դրամ)

2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները (շարունակություն)

Վերադասակարգումներ

2017թ. -ի ներկայացմանը համապատասխանեցնելու նպատակով 2016թ. -ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ֆինանսական վիճակի մասին և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություններում կատարվել են հետևյալ վերադասակարգումները.

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	Նախկինում ներկայացված	Վերադասակարգում	Վերադասակարգված
Այլ փոխառու միջոցներ	100,144,291	(19,533,758)	80,610,533
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	–	19,533,758	19,533,758
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	Նախկինում ներկայացված	Վերադասակարգում	Վերադասակարգված
Թողարկված պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	–	4,829,268	4,829,268
Այլ փոխառությունների ներգրավումից մուտքեր	43,219,228	(4,829,268)	38,389,960

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները

Խումբը առաջին անգամ կիրառել է ստանդարտներում որոշ փոփոխություններ, որոնք ուժի մեջ են մտել 2017 թ. -ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Խումբը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որը դեռ ուժի մեջ չի մտել: Յուրաքանչյուր փոփոխության բնույթն ու ազդեցությունը նկարագրվում է ստորև.

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7-ում՝ «Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն». բացահայտման նախաձեռնություն

Ըստ նոր պահանջների՝ ընկերությունները պետք է բացահայտեն տեղեկատվություն ֆինանսավորման գործունեության հետևանքով իրենց ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխությունների վերաբերյալ, ներառյալ փոփոխությունները ինչպես դրամական հոսքերից, այնպես էլ ոչ դրամական հոգվածներից (օր.՝ փոխարժեքային տարբերությունից օգուտներն ու վնասները): Խումբը 35-րդ ծանոթագրությունում տրամադրել է տեղեկատվությունը ինչպես ընթացիկ, այնպես էլ համեմատական ժամանակաշրջանի համար:

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 12-ում՝ «Շահութահարկ». չիրացված կորուստների գծով հետաձգված հարկային ակտիվների ճանաչումը

Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ ընկերությունը պետք է հաշվի առնի, թե արդյոք հարկային օրենսդրությունը սահմանափակում է հարկվող շահույթի աղբյուրները, որոնց նկատմամբ այն կարող է նվազեցումներ կատարել չիրացված կորուստներին վերաբերող նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները վերականգնելիս: Ավելին, փոփոխությունները տրամադրում են ուղեցույց, թե ինչպես ընկերությունը պետք է որոշի ապագա հարկվող շահույթը, և բացատրում այն հանգամանքները, երբ հարկվող շահույթը կարող է ներառել որոշ ակտիվների վերադարձը իրենց հաշվեկշռային արժեքից ավելի մեծ արժեքով: Փոփոխությունների կիրառումը չի ազդում Խմբի ֆինանսական վիճակի և արդյունքների վրա, քանի որ Խումբը չունի նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններ կամ ակտիվներ, որոնք գտնվում են փոփոխությունների շրջանակում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

Փոփոխություններ \$ՀՄՍ 12-ում՝ «Այլ կազմակերպություններում մասնակցության բացահայտում».
բացահայտման պահանջների շրջանակի պարզաբանում

Փոփոխությունները պարզաբանում են, որ \$ՀՄՍ 12-ի բացահայտման որոշ պահանջներ կիրառելի են դուստր ընկերություններում, համատեղ ձեռնարկումներում կամ ասոցիացված ընկերություններում ընկերության բաժնեմասի (կամ համատեղ ձեռնարկումներում կամ ասոցիացված կազմակերպություններում բաժնեմասի մի մասի) համար, որոնք դասակարգված են որպես վաճառքի համար պահվող կամ ներառված են օտարման խմբում: Փոփոխությունները ազդեցություն չունեն Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Համախմբման հիմունքներ

Դուստր ընկերությունները, որոնց գործունեության նկատմամբ Խումբը վերահսկողություն է իրականացնում, համախմբվում են: Վերահսկողությունն իրականացվում է այն դեպքում, երբ Խումբն իրավունք ունի ներդրումներից ստանալ փոփոխական արդյունքներ կամ ենթարկվում է այդ արդյունքների փոփոխությունների հետ կապված ռիսկին և կարող է ազդել այդ ներդրումներից ստացվող արդյունքների վրա իր իրավասությունների միջոցով: Մասնավորապես, Խումբը վերահսկում է ներդրումը, միայն և միայն այն դեպքում, երբ բավարարվում են հետևյալ պայմանները՝

- ▶ Խումբն ունի իրավասություն ներդրման օբյեկտի նկատմամբ (այսինքն՝ գոյություն ունեցող իրավունքներ, որոնք ապահովում են ներդրման օբյեկտի նշանակալի գործունեությունը կառավարելու հնարավորություն),
- ▶ Խումբն ունի իրավունք ներդրումներից ստացվող փոփոխական արդյունքների նկատմամբ և ենթարկվում է այդ արդյունքների փոփոխությունների հետ կապված ռիսկին,
- ▶ Խումբն ունի հնարավորություն օգտագործելու իր իրավասությունները ներդրման օբյեկտի նկատմամբ՝ ներդրումներից փոփոխական արդյունքների վրա ազդելու նպատակով:

Որպես կանոն, ենթադրվում է, որ վերահսկողությունը պայմանավորված է ձայնի իրավունքի մեծամասնությամբ: Սույն ենթադրության հաստատման, ինչպես նաև Խմբի մոտ մեծամասնությունից ավելի քիչ քվեարկման կամ ներդրման օբյեկտի նկատմամբ մեծամասնությունից ավելի քիչ նմանատիպ իրավունքների առկայության դեպքում, Խումբը հաշվի է առնում է բոլոր փաստերը և հանգամանքները տվյալ ներդրման օբյեկտի նկատմամբ իրավասության առկայությունը գնահատելիս, ներառյալ՝

- ▶ ներդրման օբյեկտի նկատմամբ ձայնի իրավունք ունեցող անձանց հետ պայմանագրային համաձայնությունը,
- ▶ այլ համաձայնագրերից ծագող իրավունքները,
- ▶ Խմբին պատկանող առկա և հնարավոր քվեարկման իրավունքները:

Դուստր կազմակերպության համախմբումը սկսվում է, երբ Խումբը ձեռք է բերում վերահսկողություն դուստր ընկերության նկատմամբ և դադարում է, երբ Խումբը կորցնում է այդ վերահսկողությունը: Ներխմբային բոլոր գործարքները, ինչպես նաև այդ գործարքների արդյունքում առաջացած մնացորդներն ու չիրացված օգուտները ամբողջությամբ բացառվում են: Չիրացված վնասները նույնպես բացառվում են, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ գործարքը վկայում է փոխանցվող ակտիվի արժեզրկման մասին: Անհրաժեշտության դեպքում, դուստր ընկերությունների ֆինանսական հաշվետվությունները ճշգրտվում են՝ այդ ընկերությունների հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններին համապատասխանեցնելու նպատակով:

Առանց վերահսկման կորստի դուստր ընկերությունում մասնակցության փոփոխությունը հաշվառվում է որպես սեփական կապիտալում փոփոխություն: Դուստր կազմակերպության վնասները վերագրվում են չվերահսկող բաժնեմասին, նույնիսկ եթե այն հանգեցնում է բացասական մնացորդի:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Համախմբման հիմունքներ (շարունակություն)

Եթե խումբը կորցնում է դուստր կազմակերպության նկատմամբ վերահսկողությունը, այն ապաճանաչում է դուստր կազմակերպության ակտիվները (ներառյալ՝ գույքը) և պարտավորությունները, ցանկացած չվերահսկվող բաժնեմասի հաշվեկշռային արժեք, սեփական կապիտալում արտացոլվող փոխարկման կուտակված տարբերությունները, ճանաչում է ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը, մնացած ներդրման իրական արժեքը, գործարքի արդյունքում առաջացած ավել կամ պակաս գումարը շահույթում կամ վնասում, վերադասակարգում է նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված տարրերի մայր կազմակերպության բաժինը շահույթում կամ վնասում կամ չբաշխված շահույթում:

Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում

Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումները հաշվառվում են՝ օգտագործելով ձեռքբերման մեթոդը: Ձեռքբերման արժեքը չափվում է որպես ձեռքբերման օրվա դրությամբ փոխանցված հատուցման իրական արժեքի և ձեռքբերվող ընկերության ցանկացած չվերահսկվող բաժնեմասի հանրագումար: Յուրաքանչյուր ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման համար ձեռքբերող կողմը չափում է ձեռքբերված կազմակերպության չվերահսկվող բաժնեմասը, որը բաժնետերերին ներկա պահին էլ տալիս է ընկերության զուտ ակտիվներում համապատասխան բաժնի իրավունք ընկերության լուծարման դեպքում, կա՛մ իրական արժեքով, կա՛մ ձեռքբերված ընկերության որոշելի զուտ ակտիվների համապատասխան մասի գումարի չափով: Չվերահսկվող բաժնեմասի այլ բաղադրիչները գնահատվում են ձեռքբերման պահին իրական արժեքով: Առաջացած ձեռքբերման ծախսումները ծախսագրվում են:

Եթե խումբը ձեռք է բերում ձեռնարկատիրական գործունեություն, ապա ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները դասակարգվում են պայմանագրի պայմաններին, տնտեսական բնույթին և ձեռքբերման պահին այլ էական պայմաններին համապատասխան: Սա ներառում է ձեռքբերվող կազմակերպության հիմնական պայմանագրերում պարունակվող ածանցյալ գործիքների տարանջատման անհրաժեշտության վերլուծությունը:

Ձեռնարկատիրական գործունեության փուլային ձեռքբերման դեպքում ձեռքբերողը ձեռքբերվող կազմակերպությունում իր նախկինում ունեցած բաժնեմասը պետք է վերաչափի ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ իրական արժեքով և արդյունքում ստացված օգուտը կամ վնասը ճանաչի շահույթում կամ վնասում:

Ցանկացած պայմանական հատուցում, որը պետք է փոխանցվի ձեռքբերողի կողմից, ճանաչվում է ձեռքբերման պահին իրական արժեքով: Ակտիվ կամ պարտավորություն հանդիսացող պայմանական հատուցումների իրական արժեքի ցանկացած հետագա փոփոխություն ճանաչվում է ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն շահույթում կամ վնասում կամ որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների փոփոխություն: Եթե պայմանական հատուցումը դասակարգվում է որպես սեփական կապիտալ, ապա այն չի վերաչափվում՝ մինչև կապիտալում ամբողջական մարումը:

Գույքի սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը հանդիսանում է փոխանցված հատուցման և ճանաչված չվերահսկվող բաժնեմասի հանրագումարի և ձեռքբերված որոշելի զուտ ակտիվների և ստանձնած պարտավորությունների իրական արժեքների տարբերությունը: Եթե փոխհատուցումը ավելի քիչ է, քան ձեռքբերված դուստր ընկերության զուտ ակտիվների իրական արժեքը, ապա տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Սկզբնական ճանաչումից հետո գույքի չափվում է սկզբնական արժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կուտակված ցանկացած կորստով: Արժեզրկման ստուգման նպատակով ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման արդյունքում ձեռքբերված գույքի, ձեռքբերման ամսաթվից սկսած, պետք է բաշխվի խմբի այն դրամաստեղծ միավորներին, որոնք ակնկալվում է, որ կստանան օգուտներ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումից՝ անկախ այն հանգամանքից, թե արդյոք ձեռքբերվողի այլ ակտիվները կամ պարտավորությունները վերագրված են այդ միավորներին, թե՛ ոչ:

Եթե գույքի կազմում է դրամական միջոցներ ստեղծող ստորաբաժանման մաս, և այդ ստորաբաժանման մի մասն օտարվում է, օտարվող մասին վերագրելի գույքի ընդգրկվում է այդ գործունեության հաշվեկշռային արժեքի մեջ օտարումից շահույթ կամ վնասը որոշելիս: Այս պարագայում օտարվող գույքի գնահատվում է օտարվող գործունեության արժեքի և դրամական միջոցներ ստեղծող ստորաբաժանման մնացած մասի արժեքի հարաբերության հիման վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում (շարունակություն)

Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող դուստր կազմակերպությունների ձեռքբերումը

Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող դուստր կազմակերպությունների ձեռքբերման հաշվառումն իրականացվում է բաժնեմասերի միավորման մեթոդով:

Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող կողմերի միջև փոխանցված դուստր կազմակերպության ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կազմում հաշվեկշռային արժեքով, որով արտացոլված են դուստր կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվության մեջ՝ փոխանցման ամսաթվի դրությամբ: Նախորդ սեփականատիրոջ կողմից կազմակերպության գնման ժամանակ առաջացած գուղվիլը նույնպես արտացոլվում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում: Զուտ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման տարբերությունը ընդգրկվում է այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում՝ որպես սեփական կապիտալի ճշգրտում:

Տվյալ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, ներառյալ համեմատական տվյալները, կազմվում են այնպես, եթե դուստր կազմակերպությունը ձեռք բերված լիներ Խմբի կողմից նախորդ սեփականատիրոջ կողմից սկզբնական ձեռքբերման ամսաթվով:

Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում

Ասոցիացված են համարվում այն կազմակերպությունները, որոնցում Խումբը ունի 20%-ից 50% քվեարկող բաժնեմաս, կամ Խումբն ունի էական ազդեցության այլ հնարավորություններ, որը, սակայն, չի նշանակում լիովին վերահսկում: Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումները հաշվառվում են բաժնեմասնակցության մեթոդով և սկզբնապես ճանաչվում են ձեռքբերման արժեքով՝ ներառյալ գուղվիլը: Հաշվեկշռային արժեքի հետագա փոփոխությունները արտացոլում են միավորմանը հաջորդող Խմբի՝ ասոցիացված կազմակերպության զուտ ակտիվների բաժնեմասի փոփոխությունները: Խմբի՝ ասոցիացված կազմակերպության շահույթի կամ վնասի բաժնեմասը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, իսկ պահուստներում փոփոխությունները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Այնուամենայնիվ, երբ Խմբի՝ ասոցիացված կազմակերպություններում վնասների բաժինը գերազանցում է իր բաժնեմասը ասոցիացված կազմակերպությունում, Խումբը չի ճանաչում հետագա կորուստները, եթե Խումբը չի պարտավորվում հետագա վճարումներ կատարել ասոցիացված կազմակերպությանը կամ ասոցիացված կազմակերպության անունից:

Խմբի և իր ասոցիացված կազմակերպության միջև գործարքներից չիրացված օգուտները բացառվում են մինչև Խմբի՝ ասոցիացված կազմակերպությունում բաժնեմասը. չիրացված վնասները նույնպես բացառվում են, բացառությամբ այն դեպքի, երբ համապատասխան գործարքը վկայում է փոխանցվող ակտիվի արժեզրկման մասին:

Իրական արժեքի չափում

Խումբը այնպիսի ֆինանսական գործիքները, ինչպիսիք են առևտրական նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը և ածանցյալ գործիքները, չափում է իրական արժեքով՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 28-ում:

Իրական արժեքն այն գինն է, որը չափման ամսաթվի դրությամբ ընթացիկ շուկայական պայմաններում, հիմնական, կամ դրա բացակայության դեպքում՝ ամենաբարենպաստ շուկայում կատարվող շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու դիմաց: Իրական արժեքով չափումը ենթադրում է, որ ակտիվի վաճառքը կամ պարտավորության փոխանցումը կատարվում է՝

- ս) այդ ակտիվի կամ պարտավորության հիմնական շուկայում,
- ս) կամ հիմնական շուկայի բացակայության դեպքում՝ տվյալ ակտիվի կամ պարտավորության համար ամենաբարենպաստ շուկայում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Խումբը պետք է մուտքի հնարավորություն ունենա հիմնական կամ ամենաբարենպաստ շուկա: Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափվում է՝ կիրառելով այնպիսի ենթադրություններ, որոնք շուկայի այլ մասնակիցները կօգտագործվեին ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը որոշելիս՝ ենթադրելով, որ շուկայի մասնակիցները գործում են իրենց լավագույն տնտեսական շահերից ելնելով: Ոչ ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքի չափումը հաշվի է առնում շուկայի մասնակցի՝ տնտեսական օգուտներ ստեղծելու կարողությունը՝ ակտիվի առավել արդյունավետ և լավագույն օգտագործումից կամ այն շուկայի մեկ այլ մասնակցի վաճառելուց, ով ակտիվը կօգտագործեր առավել արդյունավետ և լավագույն կերպով:

Խումբը պետք է օգտագործի գնահատման մեթոդներ, որոնք տեղին են տվյալ հանգամանքներում, և որոնց համար բավարար տվյալներ կան իրական արժեքը չափելու համար՝ առավելագույնին հասցնելով համապատասխան դիտարկելի ելակետային տվյալների օգտագործումը և նվազագույնին հասցնելով ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալների օգտագործումը:

Բոլոր ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնց իրական արժեքը չափվում կամ բացահայտվում է ֆինանսական հաշվետվություններում, դասակարգվում են ըստ ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիայի՝ ելնելով իրական արժեքի չափման համար էական ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալներից՝

- ▶ 1-ին մակարդակ – նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գներ (չճշգրտվող),
- ▶ 2-րդ մակարդակ – գնահատման մոդելներ, որոնցում բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից,
- ▶ 3-րդ մակարդակ – գնահատման մոդելներ, որտեղ իրական արժեքի չափման համար էական նշանակություն ունեցող հիերարխիայի առավելագույն ցածր մակարդակի ելակետային տվյալները շուկայում դիտարկելի չեն:

Այն ակտիվների և պարտավորությունների համար, որոնք պարբերաբար ճանաչվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում, Խումբը դիտարկում է հիերարխիայի մակարդակների փոփոխության անհրաժեշտությունը՝ նորից վերլուծելով դրանց դասակարգումը (ելնելով իրական արժեքի չափման համար էական ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալներից) յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչում

Համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի դրույթների՝ ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների, վարկերի և դեբիտորական պարտքերի, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների: Ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Խումբը սահմանում է դրանց համապատասխան դասակարգումը և հետագայում կարող է վերադասակարգել դրանք ստորև ներկայացված դեպքերում:

Ճանաչման ամսաթիվ

Ֆինանսական ակտիվների բոլոր կանոնավոր գնումներն ու իրացումներն արտացոլվում են մարման ամսաթվով, այսինքն՝ այն ամսաթվով, երբ ակտիվը առաքվում է Խմբին կամ Խմբի կողմից:

Կանոնավոր կերպով գնմանը կամ իրացմանն են վերաբերում ֆինանսական ակտիվների այնպիսի գնումը կամ իրացումը, որը պահանջում է ակտիվի մատակարարում՝ շուկայում գործող կարգավորման միջոցով կամ գործարար սովորույթով սահմանված ժամկետի ընթացքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. **Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**

Ֆինանսական ակտիվներ (շարունակություն)

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Որպես առևտրական նպատակներով պահվող դասակարգված ֆինանսական ակտիվները ներառվում են «իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ»-ի դասում: Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակով պահվող, եթե դրանք ձեռք են բերվել կարճ ժամանակահատվածում վաճառելու նպատակով: Ածանցյալ գործիքները նույնպես դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակով պահվող, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք հանդիսանում են արդյունավետ հեջավորման գործիքներ: Առևտրական նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներից եկամուտներն ու ծախսերը ճանաչվում են համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Հաստատուն կամ սահմանված վճարումներով և հաստատուն մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվները, որոնք Խոււմբը հստակ մտադրված է և ի վիճակի է պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը, դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող: Ներդրումները, որոնք Խոււմբը մտադրված է պահել անորոշ ժամկետով, չեն ներառվում տվյալ դասում: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների հետագա չափումը կատարվում է ամորտիզացված արժեքով: Օգուտներն ու վնասները ճանաչվում են համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, երբ ներդրումները արժեզրկվում են, ինչպես նաև ամորտիզացիայի ընթացքում:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը հաստատուն կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք գնանշված չեն ակտիվ շուկայում: Դրանք նախատեսված չեն անհապաղ կամ մոտ ապագայում վաճառքի համար և չեն դասակարգվում որպես առևտրական նպատակով պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր: Այդպիսի ակտիվները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Օգուտներն ու վնասները ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչվում են, երբ վարկերն ու դեբիտորական պարտքերը ապաճանաչվում կամ արժեզրկվում են, ինչպես նաև՝ ամորտիզացիայի ընթացքում:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ոչ ածանցյալ գործիք հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք Խոււմբի կողմից նախատեսված են որպես վաճառքի համար մատչելի կամ որոնք դասակարգված չեն որպես վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ: Սկզբնական ճանաչումից հետո վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները չափվում են իրական արժեքով, ընդ որում՝ օգուտներն ու վնասները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում մինչև ներդրումների օտարումը կամ արժեզրկումը, որի ընթացքում նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ներառված կուտակված շահույթը կամ վնասը վերադասակարգվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգում

Եթե ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվը դասակարգված է որպես առևտրական նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվ, սակայն այն մոտ ժամանակաշրջանում վաճառելու մտադրություն չկա, ապա այն կարող է վերադասակարգվել իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների դասից հետևյալ դեպքերից մեկում՝

- ս) այն ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է վերոնշյալ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը, կարող է վերադասակարգվել որպես վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, եթե Խոււմբը նպատակ է հնարավորություն ունի դրանք պահել մինչև տեսանելի ապագա կամ մինչև մարումը,
- ս) այլ ֆինանսական ակտիվները կարող են վերադասակարգվել որպես վաճառքի համար մատչելի կամ մինչև մարումը պահվող ֆինանսական ակտիվներ հազվադեպ հանգամանքներում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. **Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**

Ֆինանսական ակտիվներ (շարունակություն)

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ֆինանսական ակտիվը վարկերի և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը համապատասխանելու դեպքում կարող է վերադասակարգվել որպես վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, եթե Խումբը նպատակ և հնարավորություն ունի պահել դրանք մինչև տեսանելի ապագա կամ մինչև մարումը:

Ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են իրական արժեքով վերադասակարգման ամսաթվի դրությամբ: Ցանկացած շահույթ կամ վնաս, որը ճանաչվել է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, չի հակադարձվում: Վերադասակարգման ամսաթվով ճանաչված ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը դառնում է նրա նոր սկզբնական արժեք կամ ամորտիզացված արժեք:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները, բանկերում Նոստրո հաշիվները և ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները, ներառյալ պարտադիր պահուստները:

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները արտացոլվում են ՀՀ ԿԲ գնման գներով, որոնք մոտավորապես համապատասխանում են իրական արժեքին՝ Լոնդոնի մետաղների բորսայի գնանշումների նկատմամբ զեղչմամբ: Թանկարժեք մետաղների հետ գործառնությունների ժամանակ ՀՀ ԿԲ գների փոփոխությունները հաշվառվում են որպես թանկարժեք մետաղների գործառնություններից գնային տարբերություններ այլ եկամուտների կազմում:

Հետզնման ու հակադարձ հետզնման պայմանագրեր և արժեթղթերի գծով փոխառության գործառնություններ

Հետզնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետզնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների միջոցների կազմում: Հետադարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում՝ կախված իրավիճակից: Վաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում՝ արդյունավետ եկամտաբերության մեթոդով:

Արժեթղթերը, որոնք փոխառության են տրվել գործընկերներին, շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում: Փոխառությամբ ներգրավված արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում միայն երրորդ անձանց վաճառքի դեպքում: Այս դեպքում առքուվաճառքի գործարքները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում՝ եկամուտների կազմում՝ հանած առևտրային արժեթղթերի հետ կապված գործառնությունների ծախսերը: Այդպիսի արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը արտացոլվում է առևտրային գործառնությունների գծով պարտավորություններում՝ իրական արժեքով:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Խումբը բնականոն գործունեության ընթացքում արժույթային և կապիտալի շուկաներում օգտագործում է տարատեսակ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ, ներառյալ՝ ֆորվարդները, ֆյուչերսները, սվոպերը և օպցիոնները: Այդ ֆինանսական գործիքները նախատեսված են առևտրի համար և սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշման հիման վրա կամ գնորոշման մոդելներով, որոնք հիմնված են բազիսային գործիքների ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային արժեքների և այլ գործոնների վրա: Դրական իրական արժեքով ածանցյալ ֆինանսական գործիքները արտացոլվում են ակտիվների կազմում, իսկ բացասական արժեք ունեցողները՝ պարտավորությունների կազմում: Նշված գործառնություններից ստացված արդյունքները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում՝ որպես առևտրական նպատակով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից զուտ շահույթ կամ վնաս՝ կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Ածանցյալ գործիքները, ներառված այլ ֆինանսական գործիքների կազմում, հաշվառվում են առանձին և արտացոլվում են իրենց իրական արժեքով, եթե դրանց ռիսկերն ու բնութագրերը սերտորեն կապված չեն հիմնական պայմանագրերի ռիսկերի ու բնութագրերի հետ, իսկ հիմնական պայմանագրերը վաճառքի համար նախատեսված չեն և չեն գնահատվում իրական արժեքով շահույթում կամ վնասում: Այլ ֆինանսական գործիքների կազմում ներառված ածանցյալ գործիքները, առանձնացված հիմնական պայմանագրից, հաշվառվում են իրական արժեքով առևտրային պորտֆելի կազմում, ընդ որում՝ իրական արժեքի բոլոր փոփոխություններն արտացոլվում են շահույթում կամ վնասում:

Մուրհակներ

Գնված մուրհակները ներառվում են առևտրական նպատակով պահվող արժեթղթերում, պահանջներ բանկերի նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր հողվածներում՝ կախված ձեռք բերման նպատակից և պայմաններից, և հաշվառվում են հաշվետվությունում ակտիվների համապատասխան դասերի նկատմամբ կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության սկզբունքների հիման վրա:

Փոխառու միջոցներ

Թողարկված ֆինանսական գործիքները կամ դրանց բաղկացուցիչները դասակարգվում են որպես պարտավորություններ, եթե պայմանագրային համաձայնության արդյունքում Խումբն ունի պարտավորություն փոխանցելու դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ, կամ այլ կերպ կատարելու պարտավորությունները, բացի հաստատուն գումարով դրամական միջոցների կամ այլ ֆինանսական ակտիվների՝ սեփական բաժնեմասային գործիքների հաստատուն քանակով փոխարինելը: Նման գործիքները իրենց մեջ ներառում են ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ պարտավորությունները, բանկերի միջոցները, հաճախորդների հաշիվները, այլ փոխառու միջոցները, թողարկված պարտատոմսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո փոխառու միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառման միջոցով: Պարտավորության ապաճանաչման դեպքում, ինչպես նաև ամորտիզացիայի ընթացքում, եկամուտներն ու ծախսերը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Վարձակալություն

i. Ֆինանսական վարձակալություն՝ Խումբը որպես վարձակալ

Խումբը ճանաչում է ֆինանսական վարձակալությունը որպես ակտիվներ և պարտավորություններ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում վարձակալության պայմանների ուժի մեջ մտնելու պահից վարձակալվող գույքի իրական արժեքի չափով, կամ, ցածր լինելու դեպքում, նվազագույն վարձակալական վճարների ընթացիկ արժեքով: Նվազագույն վարձակալական վճարների ընթացիկ արժեքը հաշվարկելու համար որպես զեղչման գործակից օգտագործվում է վարձակալության ներքին տոկոսադրույքը, երբ այն հնարավոր է կիրառել, հակառակ դեպքում՝ Խմբի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են ակտիվի արժեքի մեջ: Վարձակալական վճարները համաչափորեն բաշխվում են ֆինանսական ծախսերի և չմարված պարտավորության նվազեցման միջև: Ֆինանսական ծախսը տարածվում է վարձակալության ողջ ժամանակահատվածի վրա այնպես, որ հաշվարկվի հաստատուն դրույքաչափ պարտավորության յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի մնացորդային արժեքի նկատմամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. **Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**

Վարձակալություն (շարունակություն)

Վարձակալի կողմից ֆինանսական վարձակալության գործունեությանը ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումներն արտացոլվում են վարձակալված ակտիվների կազմում:

ii. Ֆինանսական վարձակալություն՝ խումբը որպես վարձատու

Խումբը ճանաչում է ֆինանսական վարձակալությունից դեբիտորական պարտքը վարձակալության զուտ ներդրման գումարի չափով՝ վարձակալության պայմանների ուժի մեջ մտնելու պահից սկսած: Ֆինանսական եկամուտը հիմնված է զուտ չմարված ներդրման հաստատուն եկամտաբերության գործակցի օգտագործման մոդելի վրա: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են վարձակալությունից դեբիտորական պարտքի հաշվարկման մեջ:

iii. Գործառնական վարձակալություն՝ խումբը որպես վարձակալ

Գույքի վարձակալությունը, որի դեպքում սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի կողմից, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության գծով վարձավճարները հավասարաչափ ճանաչվում են որպես ծախս վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են այլ գործառնական ծախսերում:

iv. Գործառնական վարձակալություն՝ խումբը որպես վարձատու

Խումբը ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացնում է գործառնական վարձակալության առարկա հանդիսացող ակտիվը՝ ըստ ակտիվի բնույթի: Գործառնական վարձակալությունից ստացվող վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում որպես այլ եկամուտ՝ հավասարաչափ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Վարձակալներին տրամադրված զեղչերի համախառն գումարը արտացոլվում է որպես վարձակալությունից եկամտի նվազեցում՝ հավասարաչափ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Գործառնական վարձակալության պայմանագրի հետ կապված սկզբնական ուղղակի ծախսումները ավելացվում են վարձակալության առարկա հանդիսացող ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին:

Ֆինանսական գործիքների չափումը սկզբնական ճանաչման ժամանակ

Ֆինանսական գործիքները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են իրական արժեքով, որը ճշգրտվում է գործարքի հետ անմիջականորեն կապված միջնորդավճարների և ծախսումների գումարով այն գործիքների դեպքում, որոնք չեն վերագնահատվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի լավագույնն ապացույցը գործարքի գինն է: Եթե խումբը գտնում է, որ սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքը տարբերվում է գործարքի գնից՝

- ▶ և եթե այդ իրական արժեքը հիմնավորվում է շուկայում նմանատիպ ակտիվի կամ պարտավորության համար գնանշված գնով (այսինքն՝ 1-ին մակարդակի ելակետային տվյալներ), կամ հիմնված է գնահատման մեթոդի վրա, որն օգտագործում է միայն դիտարկելի շուկաների տվյալները, ապա խումբը սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև տարբերությունը ճանաչում է որպես օգուտ կամ վնաս,
- ▶ բոլոր այլ դեպքերում ֆինանսական գործիքի սկզբնական չափումը ճշգրտվում է, որպեսզի սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև տարբերությունը տեղափոխվի ապագա ժամանակաշրջաններ: Սկզբնական ճանաչումից հետո խումբը հետաձգված տարբերությունը ճանաչում է որպես օգուտ կամ վնաս միայն այն դեպքում, եթե ելակետային տվյալները դառնում են դիտարկելի, կամ գործիքի ապաճանաչման դեպքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավական հիմք և գոյություն ունի դրանք զուտ հիմքով մարելու կամ միաժամանակ ակտիվները իրացնելու և պարտավորությունները մարելու մտադրություն: Հաշվանցում կատարելու իրավունքը չպետք է պայմանավորված լինի ապագա ժամանակաշրջանի ղեկավարող և պետք է ունենա իրավական ուժ բոլոր ստորև ներկայացված դեպքերում՝

- ▶ բնականոն գործունեության ընթացքում
- ▶ պարտականությունների չկատարման դեպքում
- ▶ կազմակերպության կամ դրա որևէ գործընկերոջ վճարունակ չլինելու կամ լուծարման ժամանակ

Սույն պայմանները, որպես կանոն, չեն տարածվում հաշվանցման գլխավոր համաձայնությունների վրա, և համապատասխան ակտիվներն ու պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում արտացոլվում են համախառն արժեքով:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Խումբն իրականացնում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի՝ արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների գնահատում: Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը համարվում են արժեզրկված միայն և միայն այն դեպքում, եթե կա արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ, որպես ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («Ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվից կամ ակտիվների խմբից ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել: Արժեզրկումից առաջացած վնասի օբյեկտիվ հայտանիշը կարող է ներառել վարկառուի կամ վարկառուների խմբի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների խախտումների առկայությունը, այն հավանականությունը, որ տեղի կունենա սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում, ինչպես նաև դիտարկվող շուկաներից տեղեկատվությունն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափերի նվազման վերաբերյալ, օրինակ՝ ժամկետանց վճարումների մակարդակի փոփոխություն կամ տնտեսական պայմանների փոփոխություն, որոնք կապված են ակտիվների արժեզրկման հետ:

Միջոցներ բանկերում և հաճախորդներին տրված վարկեր

Բանկերում տեղաբաշխված միջոցների և հաճախորդներին տրված վարկերի համար, որոնց հաշվառումն իրականացվում է ամորտիզացված արժեքով, Խումբն ի սկզբանե գնահատում է արժեզրկված լինելու հայտանիշները անհատապես՝ Էական ակտիվների համար, կամ խմբային՝ բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն համարվում: Եթե Խումբը որոշում է, որ անհատապես գնահատված ֆինանսական ակտիվի համար չկա արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ, անկախ այն հանգամանքից, էական է այն, թե՛ ոչ, այդ ակտիվը ներառվում է համանման վարկային ռիսկերի բնութագրիչներ ունեցող ֆինանսական ակտիվների խմբում և դրանց արժեզրկված լինելը գնահատվում է խմբային հիմունքով: Ակտիվները, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում է անհատական հիմունքով և որոնց նկատմամբ ճանաչվում են արժեզրկումից վնասներ, չպետք է գնահատվեն խմբային հիմունքով:

Արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների առկայության դեպքում արժեզրկումից վնասը իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը, որը չի ներառում վարկերից՝ ապագայում սպասվող կորուստները, որոնք Խումբը դեռ չի կրել: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, իսկ արժեզրկումից ծախսն արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Տոկոսային եկամուտը շարունակում է հաշվեզրկվել նվազեցված հաշվեկշռային արժեքով՝ ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Վարկերը, համապատասխան պահուստների հետ միասին, դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն իրացվել են կամ փոխանցվել Խմբին: Եթե հաջորդող տարվա ընթացքում գնահատված արժեզրկման ծախսն ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսն ավելացվում կամ նվազեցվում է՝ ճշգրտելով պահուստի գումարը: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (շարունակություն)

Ապասվելիք ապագա դրամական միջոցների հոսքերի բերված արժեքը գեղջվում է ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Եթե վարկը տրամադրված է լողացող տոկոսադրույքով, ապա արժեզրկումից վնասների չափման նպատակով գեղջման դրույքաչափը կլինի ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքը: Գրավով ապահովված ֆինանսական ակտիվների ապագա հոսքերի ներկա արժեքի հաշվարկը հիմնվում է այն դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարող են ստացվել գրավի իրացումից, նվազեցված գրավի բռնագանձման և օտարման ծախսումներով՝ անկախ բռնագանձման հավանականությունից:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի այնպիսի բնութագրիչներ, ինչպիսիք են ակտիվի տեսակը, ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետայնության կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում է խմբային հիմքով, որոշվում են ակտիվների գծով կրած վնասների պատմական վիճակագրության հիման վրա, որի գծով պարտքային ռիսկի բնութագրիչները համարժեք են համանման ակտիվների խմբի բնութագրիչներին: Պատմական վիճակագրական շարքերը ճշգրտվում են ընթացիկ շուկայական իրավիճակը արտացոլելու համար՝ չեզոքացնելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում ընկած այն շուկայական պայմանների ազդեցությունը, որոնք տվյալ ժամանակաշրջանում գոյություն չունեն, և արտացոլելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում չընդգրկված շուկայական նոր պայմանները: Ապագա դրամական հոսքերում գնահատման փոփոխությունները արտացոլում և համապատասխանում են դիտարկվող շուկաներում յուրաքանչյուր տարվա տեղեկատվության փոփոխությանը (օրինակ, գործազրկության մակարդակի փոփոխություն, անշարժ գույքի գներ, ապրանքների գներ, վճարունակության կարգավիճակ կամ այլ գործոններ, որոնք վկայում են խմբի կրած վնասների և դրանց չափի մասին): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդաբանությունը և ենթադրությունները պարբերաբար վերանայվում են Խմբի կողմից՝ վնասների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու նպատակով:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ներդրումներ

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ներդրումների համար Խումբը կատարում է արժեզրկման հայտանիշների անհատական գնահատում: Եթե արժեզրկման հետևանքով վնասի առկայության օբյեկտիվ հայտանիշեր կան, վնասի արժեքը հաշվարկվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և ակնկալվող դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը պակասեցվում է, և վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Եթե հաջորդ տարի արժեզրկումից ակնկալվող վնասի գումարը նվազում է արժեզրկումը ճանաչելուց հետո տեղի ունեցած իրադարձությունների հետևանքով, նախկինում ճանաչված գումարները արտացոլվում են շահույթում կամ վնասում:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խումբը գնահատում է վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումների կամ ներդրումների խմբի արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների առկայությունը:

Բաժնային ֆինանսական ներդրումների (որոնք դասակարգված են որպես վաճառքի համար մատչելի) արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշները ներառում են ներդրումների իրական արժեքի էական կամ տևական նվազումը նրա սկզբնական արժեքի նկատմամբ: Արժեզրկման հայտանիշների առկայության դեպքում կուտակված վնասները (որպես ձեռքբերման արժեքի և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերություն՝ նվազեցրած ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ներդրումների գծով նախկինում արժեզրկումից ճանաչված վնասներով) վերադասակարգվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների կազմից ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն: Բաժնային գործիքներում ներդրումների արժեզրկումից վնասները չեն հակադարձվում ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության միջոցով. արժեզրկումից հետո իրական արժեքի աճը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

(հազար ՀՀ դրամ)

**3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր
(շարունակություն)**

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (շարունակություն)

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված պարտքային գործիքների արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշների առկայության գնահատումը իրականացվում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների նման: Տոկոսային եկամուտը հաշվեզրկում է նվազեցված հաշվեկշռային արժեքների հիման վրա՝ օգտագործելով այն դրույքաչափը, որն արժեզրկման վնասներն արտացոլելու նպատակով կիրառվել է ապագա դրամական հոսքերի գեղջման ժամանակ: Տոկոսային եկամուտը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Եթե հաջորդող տարվա ընթացքում պարտքային գործիքի իրական արժեքն աճում է այնպիսի իրադարձությունների պատճառով, որոնք տեղի են ունեցել արժեզրկման գծով վնասները ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչվելուց հետո, ապա նախկինում արժեզրկման գծով ծախսը հակադարձվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության միջոցով:

Վերանայված վարկեր

Հնարավորության դեպքում Խումբը նախընտրում է վերանայել վարկերը, օրինակ՝ երկարաձեգ վճարումների ժամկետները և քննարկել վարկավորման նոր պայմաններ, գրավը բռնագանձելու փոխարեն:

Վերանայումն իրականացվում է հետևյալ պայմաններով՝

- ▶ եթե փոխվում է վարկի արժույթը, ապա դադարեցվում է նախորդ վարկի ճանաչումը, իսկ նոր վարկը ճանաչվում է ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում,
- ▶ եթե վերանայումը պայմանավորված չէ վարկառուի ֆինանսական դժվարություններով, Խումբը կիրառում է ֆինանսական պարտավորության՝ ստորև ներկայացված ապաճանաչմանը համանման մոտեցում,
- ▶ եթե վերանայումը պայմանավորված է վարկառուի ֆինանսական դժվարություններով, և վարկը համարվում է արժեզրկված վերանայումից հետո, Խումբը նոր պայմաններին համապատասխան ապագա դրամական հոսքերի բերված արժեքի՝ գեղջված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույթով, և մինչև վերանայումը հաշվեկշռային արժեքի միջև տարբերությունը ճանաչում է որպես արժեզրկումից կորուստներ հաշվետու ժամանակաշրջանում: Եթե վարկը վերանայումից հետո արժեզրկված չէ, Խումբը վերահաշվարկում է արդյունավետ տոկոսադրույթը:

Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար հետևում է վերանայված վարկերին՝ հանոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են, և ապագա վճարումների կատարումը հավանական է: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկման անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական կամ ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույթը:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ

- ▶ ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ Խումբը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն, ինչպես նաև,
- ▶ Խումբը կամ (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) ոչ փոխանցել և ոչ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում (շարունակություն)

Այն դեպքում, երբ Խումբը փոխանցել է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և ոչ փոխանցել ու ոչ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ակտիվը հաշվառվում է ակտիվում Խմբի շարունակվող մասնակցության սահմաններում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և Խմբից պահանջվող փոխհատուցման առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), Խմբի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Խումբը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ ուժի մեջ լինելու ժամկետը լրանում է:

Նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորության փոխարինումը այլ ֆինանսական պարտավորությամբ (որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ երբ կատարվում է գործող պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն) հանգեցնում է հին պարտավորության ապաճանաչմանը և նոր պարտավորության ճանաչմանը, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրեր

Սովորական գործունեության ընթացքում Խումբը տրամադրում է ֆինանսական երաշխիքներ ակրեդիտիվների, երաշխիքների և ակցեպտների տեսքով: Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ» հոդվածում՝ միջնորդավճարների գծով ստացված վարձատրության չափով: Պարտավորության սկզբնական ճանաչումից հետո Խումբը յուրաքանչյուր երաշխիքի պայմանագրի գծով իր պարտավորությունը գնահատում է հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնով: միջնորդավճարների գծով ամորտիզացված վարձատրությունը և երաշխիքի պայմանագրից առաջացող ֆինանսական պարտավորությունը մարելու համար անհրաժեշտ ծախսումների լավագույն գնահատականը:

Ֆինանսական երաշխիքների հետ կապված պարտավորությունների ավելացումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Միջնորդավճարների գծով ստացված վարձատրությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում գծային մեթոդով՝ պայմանագրի ողջ ժամկետի ընթացքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հարկում

Շահութահարկի գծով ընթացիկ ծախսը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրության համաձայն:

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ հարկի այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միավորներին կամ ուղղակիորեն կապիտալում ճանաչված՝ բաժնետերերի հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում կամ ուղղակիորեն կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը ժամանակաշրջանի հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա ակնկալվող շահութահարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ, ինչպես նաև նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ չեն ճանաչվում հետևյալ ժամանակավոր տարբերությունների համար՝ գույքի, որը չի նվազեցվում հարկային նպատակներով, ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչում, որոնք ազդեցություն չունեն ոչ հաշվապահական, ոչ հարկվող շահույթի վրա, ինչպես նաև այն դուստր ընկերություններում կատարած ներդրումներին վերաբերող ժամանակավոր տարբերություններ, որտեղ մայր ընկերությունն ի վիճակի է վերահսկել ժամանակավոր տարբերության հակադարձումը, և հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունը չի հակադարձվի մոտ ապագայում:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե Խումբը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալում է վերականգնել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ՝ վերջինները հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր հարկային տարբերությունները:

Հիմնական միջոցներ

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ հիմնական միջոցները արտացոլվում են սկզբնական արժեքով առանց ամենօրյա սպասարկման ծախսերի՝ հանած կուտակված մաշվածությունն ու արժեզրկումից կուտակված վնասները: Այդ գումարը ներառում է սարքավորման փոխարինման ժամանակ կատարված ծախսերը, եթե դրանք բավարարում են ճանաչման չափանիշներին:

Հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է արժեզրկման տեսանկյունից այն դեպքում, երբ առաջանում են դեպքերի կամ իրավիճակների այնպիսի փոփոխություններ, որոնք վկայում են, որ այդպիսի ակտիվների արժեքը, հնարավոր է, որ չի փոխհատուցվի:

Փաստացի արժեքով սկզբնական ճանաչումից հետո հորը, շենքերը և փոխադրամիջոցները արտացոլվում են վերագնահատված արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է իրական արժեքը վերագնահատման ամսաթվի դրությամբ՝ հանած համապատասխան կուտակված մաշվածությունն ու արժեզրկումից կուտակված վնասները: Վերագնահատումն իրականացվում է բավարար պարբերականությամբ, որպեսզի վերագնահատված ակտիվի իրական արժեքը էականորեն չտարբերվի դրա հաշվեկշռային արժեքից:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

Վերագնահատման ամսաթվի դրությամբ կուտակված մաշվածությունը բացառվում է միաժամանակ նվազեցվելով ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքից, և ստացված գումարը վերահաշվարկվում է հաշվի առնելով ակտիվի վերագնահատված գումարը: Վերագնահատման արժեքի աճը արտացոլվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների կազմում, եթե այն տվյալ ակտիվի արժեքի նախորդ նվազման վերականգնում չէ, որը նախկինում արտացոլվել էր ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Այս դեպքում ակտիվի արժեքի աճը վերագրվում է ֆինանսական արդյունքներին: Վերագնահատումից արժեքի նվազումը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, բացառությամբ նախկինում հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում արտացոլված նույն ակտիվի գծով արժեքի աճի հաշվին այդպիսի նվազեցման անմիջական հաշվանցմանը:

Ակտիվի օտարման դեպքում վերագնահատման պահուստում ներառված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթ:

Ակտիվի մաշվածության հաշվարկումը սկսվում է կատարվել այն ժամանակ, երբ այն օգտագործման համար մատչելի է դառնում: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով՝ ակտիվների ներքոնշյալ օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետների ընթացքում՝

	<u>Տարի</u>
Շենքեր	50
Վարձակալած գույքի բարելավում	20
Սարքավորումներ	5-10
Փոխադրամիջոցներ	7-10
Այլ	5

Ակտիվի մնացորդային արժեքները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մաշվածության հաշվարկման մեթոդները վերանայվում և, եթե անհրաժեշտ է, փոփոխվում են յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում:

Վերանորոգումների և արդիականացման հետ կապված ծախսումները ծախսագրվում են կատարման ժամանակ և ներառվում են այլ գործառնական ծախսերի կազմում, բացառությամբ, եթե դրանք որակավորվում են որպես կապիտալացվող:

Գուղվիլ

Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման արդյունքում ձեռքբերված գուղվիլը սկզբնապես ճանաչվում է Խմբի կողմից փոխանցված հատուցման և ձեռքբերված որոշելի գուտ ակտիվների և ստանձնած պարտավորությունների տարբերության արժեքով: Դուստր ընկերության ձեռքբերման ժամանակ առաջացող գուղվիլը ճանաչվում է գուղվիլի և ոչ նյութական ակտիվների կազմում: Ասոցիացված կազմակերպության ձեռքբերման ժամանակ առաջացող գուղվիլը արտացոլվում է ասոցիացված կազմակերպություններում կատարված ներդրումների կազմում: Սկզբնական ճանաչումից հետո գուղվիլը հաշվառվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները:

Գուղվիլը գնահատվում է արժեզրկման տեսանկյունից յուրաքանչյուր տարի կամ ավելի հաճախ, եթե ինչ-որ իրադարձություններ կամ հանգամանքների փոփոխություններ վկայում են հաշվեկշռային արժեքի արժեզրկման մասին:

Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման արդյունքում ձեռքբերված գուղվիլը, արժեզրկման տեսանկյունից գնահատելու նպատակով, ձեռքբերման ամսաթվից սկսած բաշխվում է Խմբի դրամաստեղծ միավորների կամ դրամաստեղծ միավորների խմբերի միջև, որոնք, ակնկալվում է, որ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման արդյունքում կստանան օգուտներ՝ անկախ այն բանից, թե ձեռքբերված կազմակերպության այլ ակտիվներն ու պարտականությունները վերագրվում են այդ դրամաստեղծ միավորների կամ դրամաստեղծ միավորների խմբերին, թե՛ ոչ: Յուրաքանչյուր դրամաստեղծ միավոր կամ դրամաստեղծ միավորների խումբ, որին վերաբերում է գուղվիլը, պետք է.

- ▶ իրենից ներկայացնի ներքին կառավարման նպատակով գուղվիլի վերլուծության տեսանկյունից Խմբի կազմում առավել ցածր մակարդակի վարչական միավոր
- ▶ մինչև միավորումը չգերազանցի գործառնական սեզմենտը՝ համաձայն \$ՀՄՍ 8 «Գործառնական սեզմենտներ» ստանդարտի սահմանման:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Գուղվիլի (շարունակություն)

Գուղվիլի արժեզրկումը գնահատվում է դրամաստեղծ միավորի (կամ դրամաստեղծ միավորների խմբի) փոխհատուցվող արժեքի հիման վրա: Արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են, եթե դրամաստեղծ միավորի (կամ դրամաստեղծ միավորների խմբի) հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է դրա փոխհատուցվող արժեքը: Գուղվիլի արժեզրկումից կորուստները հետագայում չեն հակադարձվում:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Այլ ոչ նյութական ակտիվները ներառում են համակարգչային ծրագրերն ու լիցենզիաները:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ձեռքբերման արժեքով: Ձեռնարկատիրական միավորման արդյունքում ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվների արժեքը ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ դրանց իրական արժեքն է: Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կուտակված վնասները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները ամորտիզացվում են գծային մեթոդով օգտակար ծառայության ընթացքում, որը կազմում է 7-ից 10 տարի, և գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից, երբ առկա են ոչ նյութական ակտիվի արժեզրկման հայտանիշեր: Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետով ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվարկման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են, նվազագույնը՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ

Խումբը դասակարգում է ոչ ընթացիկ ակտիվը (կամ օտարման խումբը) որպես վաճառքի համար պահվող, եթե դրա հաշվեկշռային արժեքը փոխհատուցվելու է հիմնականում վաճառքի գործարքի, այլ ոչ թե շարունակական օգտագործման միջոցով: Դրա համար ակտիվը (կամ օտարման խումբը) պետք է իր ներկա վիճակում պատրաստ լինի անմիջապես վաճառքի համար՝ միայն այդպիսի ակտիվների (կամ օտարման խմբերի) վաճառքների համար բնորոշ և ընդունված պայմաններով, իսկ դրա վաճառքը պետք է լինի բարձր հավանական:

Որպեսզի վաճառքը ունենա բարձր հավանականություն, Խմբի ղեկավարությունը պետք է հստակորեն նպատակադրված լինի պլանավորել վաճառել ոչ ընթացիկ ակտիվը (կամ օտարման խումբը) և պետք է ձեռնարկի գնորդ գտնելու և վաճառքի պլանը կատարելու ակտիվ ծրագիր: Ավելին, ակտիվը (կամ օտարման խումբը) իր ընթացիկ իրական արժեքի համեմատ ողջամիտ գնով պետք է ակտիվորեն առաջարկվի շուկայում վաճառքի համար, բացի այդ պետք է ակնկալվի, որ դասակարգման ամսաթվից հետո մեկ տարվա ընթացքում վաճառքը կհամարվի ավարտված:

Խումբը վաճառքի համար պահվող ակտիվը (կամ օտարման խումբը) չափում է հաշվեկշռային արժեքից և վաճառքի համար անհրաժեշտ ծախսումներով նվազեցված իրական արժեքից նվազագույնով: Խումբը ճանաչում է արժեզրկումից վնասներ՝ ակտիվի (կամ օտարման խմբի) արժեքի սկզբնական կամ հետագա՝ մինչև վաճառքի համար անհրաժեշտ ծախսումներով նվազեցված իրական արժեքը դուրսգրումների միջոցով, եթե իրադարձությունները կամ պայմանների փոփոխությունները վկայում են, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքը կարող է արժեզրկված լինել:

Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբն ունի գործող իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. **Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**

Կենսաթոշակի և աշխատակիցներին այլ հատուցումների գծով պարտավորություններ

Խումբը չունի կենսաթոշակային պայմանավորվածություններ և նշանակալի հետաշխատանքային հատուցումներ:

Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը, որոնք դիսկրեցիոն շահաբաժինների իրավունք են տալիս, դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը վերաբերող ուղղակի ծախսերը, բացառությամբ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման դեպքերի, արտացոլվում են սեփական կապիտալում՝ որպես թողարկման գծով մուտքերից նվազեցում: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը ճանաչվում է որպես էմիսիոն եկամուտ:

Հետգնված բաժնետոմսեր

Երբ Բանկը կամ իր դուստր կազմակերպությունները գնում են Բանկի բաժնետոմսերը, վճարված փոխհատուցումը, ներառյալ գործարքի հետ կապված ծախսերը և հանած շահութահարկը, նվազեցվում է ընդհանուր կապիտալից՝ որպես հետգնված բաժնետոմսեր, մինչև դրանց չեղյալ հայտարարումը կամ վերաթողարկումը: Երբ նման բաժնետոմսերը հետագայում վաճառվում կամ վերաթողարկվում են, ստացված փոխհատուցումը ներառվում է սեփական կապիտալում: Հետգնված բաժնետոմսերը հաշվառվում են միջին կշռված գնով:

Շահաբաժիններ

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հավատարմագրային կառավարման շրջանակներում գտնվող ակտիվներ

Հավատարմագրային կառավարման շրջանակներում գտնվող ակտիվները չեն արտացոլվում Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում, քանի որ չեն հաղիսանում Խմբի ակտիվներ:

Պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, այլ բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ պարտավորության մարման հետ կապված ռեսուրսների արտահոսքը համարվում է քիչ հավանական: Պայմանական ակտիվները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում և բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում այն դեպքերում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը համարվում է հավանական:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Եկամուտների և ծախսերի ճանաչումը

Եկամուտները ճանաչվում են, եթե հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կներհոսեն Խումբ, և այդ եկամուտները հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն նախքան եկամտի ճանաչումը:

Տոկոսային և համանման եկամուտ ու ծախս

Բոլոր ֆինանսական գործիքների համար, որոնք հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, և բոլոր տոկոսային եկամուտ բերող ֆինանսական գործիքների համար, որոնք դասակարգված են որպես առևտրական և վաճառքի համար մատչելի, տոկոսային եկամուտ ու ծախսը հաշվառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքով, որով գեղջված ակնկալվող ապագա դրամական վճարումները կամ ներհոսքերը ֆինանսական գործիքի ենթադրվող ողջ օգտագործման ժամանակահատվածում կամ ավելի կարճ ժամանակահատվածում, որտեղ այն կիրառելի է, ճշգրտորեն բերվում են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության զուտ հաշվեկշռային արժեքին:

Հաշվարկի ժամանակ հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի գծով բոլոր պայմանագրային պայմանները (օրինակ՝ ժամկետից շուտ մարման իրավունքը) և միջնորդավճարների գծով կամ լրացուցիչ ծախսերը, որոնք անմիջականորեն կապված են գործիքի հետ և որոնք արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մաս են կազմում, սակայն հաշվի չեն առնվում ապագա վնասները: Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքները ճշգրտվում են Խմբի կողմից վճարումների կամ մուտքերի գնահատման վերանայման դեպքում: ճշգրտված հաշվեկշռային արժեքը հաշվարկվում է սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա, իսկ հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունը դիտվում է որպես տոկոսային եկամուտ կամ ծախս:

Արժեզրկման արդյունքում ֆինանսական ակտիվի կամ համանման ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքի նվազման դեպքում տոկոսային եկամուտները շարունակվում են ճանաչվել սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով նոր հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա:

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

Հաճախորդներին մատուցվող տարբեր ծառայություններից Խումբը ստանում է միջնորդավճարների գծով եկամուտ: Միջնորդավճարների գծով եկամուտը կարող է բաժանվել հետևյալ երկու խմբերի.

- ▶ *միջնորդավճարների գծով եկամուտ, որը ստացվում է որոշակի ժամանակահատվածում մատուցվող ծառայություններից,*

Միջնորդավճարների գծով եկամուտը, որը ստացվում է որոշակի ժամանակահատվածում մատուցվող ծառայություններից, հաշվեգրվում է այդ ժամանակահատվածի ընթացքում: Նման հոդվածները ներառում են միջնորդավճարների գծով եկամուտը ակտիվների կառավարման, պահառության և կառավարման ու խորհրդատվական այլ ծառայությունների համար: Վարկերի տրամադրման գծով պարտավորության դիմաց միջնորդավճարները, եթե վարկի օգտագործման հավանականությունը բարձր է, և վարկերի հետ կապված այլ միջնորդավճարները վերագրվում են ապագա ժամանակաշրջաններին (վարկերի տրամադրման հետ կապված այլ ծախսումների հետ միասին) և ճանաչվում են որպես վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքի ճշգրտում:

- ▶ *միջնորդավճարների գծով եկամուտ՝ միջնորդային ծառայությունների գծով*

Երրորդ անձի անունից գործարքի բանակցություններն անցկացնելու և մասնակցելու համար (օրինակ՝ բաժնետոմսերի կամ այլ արժեթղթերի առքի, կամ ընկերության առք ու վաճառքի համաձայնագրի կնքումը) ստացված կոմիսիոն վճարները ճանաչվում են այդ գործարքի ավարտից հետո: Կոմիսիոն վճարները կամ դրանց բաղկացուցիչ մասերը, որոնք կապված են որոշակի գործառնական ցուցանիշների հետ, ճանաչվում են համապատասխան ցուցանիշների բավարարումից հետո:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Խմբի՝ վճար ստանալու իրավունքը հաստատված է:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Արտարժույթի վերահաշվարկ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով, որը Խմբի գործառնական ու հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթի՝ գործարքի օրվա միջին շուկայական փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվներն ու պարտավորությունները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի փոխարժեքը: Արտարժույթով արտահայտված գործարքների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Արտարժույթային գործառնություններից օգուտներ/(վնասներ)» արտարժույթի վերագնահատում» հոդվածում: Ոչ դրամային հոդվածների համար, որոնք ներկայացվում են արտարժույթով արտահայտված սկզբնական արժեքով, վերագնահատման ժամանակ կիրառվում է սկզբնական գործարքի ամսաթվի փոխարժեքը: Իրական արժեքով հաշվառվող արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքը:

Գործարքի ամսաթվի դրությամբ պայմանագրային փոխարժեքի և ԿԲ փոխարժեքի տարբերությունը ներառվում է եկամտի կազմում՝ նվազեցված արտարժույթով կատարված գործարքի գծով ծախսերը: 2017 և 2016 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԿԲ-ի կողմից հայտարարված փոխարժեքը կազմում էր 1 ԱՄՆ դոլարի համար 484.1 և 483.94 ՀՀ դրամ, 1 Եվրոյի համար 580.1 և 512.2 ՀՀ դրամ համապատասխանաբար:

Ստանդարտներ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել

Ստորև ներկայացված են ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք թողարկվել են, բայց Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման օրվա դրությամբ դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Խումբը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները ուժի մեջ մտնելուց հետո:

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»

2014 թ. հուլիսին ՀՀՄՍԽ-ն թողարկեց ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտը, որը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39 ստանդարտին՝ «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը»: Ստանդարտը ներկայացնում է դասակարգման, չափման, ինչպես նաև արժեզրկման և հեջավորման հաշվառման նոր պահանջներ: ՖՀՄՍ 9-ը ուժի մեջ է մտնում 2018 թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Բացի հեջավորման հաշվառումից, հետադարձ կիրառումը պահանջվում է, սակայն համադրելի տեղեկատվության վերահաշվարկը պարտադիր չէ:

Խումբը նախատեսում է կիրառել նոր ստանդարտը՝ ճանաչելով անցման կուտակային ազդեցությունը հաշվետու տարվա սկզբի չբաշխված շահույթում և առանց համեմատական տեղեկատվությունը վերահաշվարկելու: Խումբը գտնվում է ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ազդեցությունը գնահատելու գործընթացում, սակայն այդ ազդեցության որևէ ողջամիտ գնահատում դեռևս առկա չէ:

(ա) Դասակարգում և չափում

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, բոլոր պարտքային ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն համապատասխանում «բացառապես հիմնական գումարի և տոկոսների վճարման» չափանիշին (SPPI), սկզբնական ճանաչման ժամանակ դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող: Այս չափանիշի համաձայն՝ պարտքային գործիքները, որոնք չեն համապատասխանում «վարկավորման հիմնական պայմաններին», ինչպիսիք են պարունակվող փոխարկման օպցիոնով գործիքները կամ առանց ռեզերսի իրավունքի վարկերը, գնահատվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով: SPPI չափանիշին համապատասխանող պարտքային ֆինանսական ակտիվների համար սկզբնական ճանաչման ժամանակ դասակարգումը որոշվում է բիզնես մոդելի հիման վրա, որի համաձայն այդ գործիքները կառավարվում են.

- ▶ գործիքները, որոնք պահվում են պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը ստանալու նպատակով, չափվում են անորտիզացված արժեքով.
- ▶ գործիքները, որոնք պահվում են պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը ստանալու և վաճառքի նպատակով, չափվում են իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով.
- ▶ այլ նպատակով պահվող գործիքները, ներառյալ առևտրային ֆինանսական ակտիվները, գնահատվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ստանդարտներ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել (շարունակություն)

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ բաժնային ֆինանսական ակտիվները պետք է դասակարգվեն որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ որոշում է կայացվել, առանց հետազայում վերանայելու իրավունքի, դրանք դասակարգել որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող: Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող բաժնային գործիքներից ողջ իրացված և չիրացված շահույթն ու վնասն, բացառությամբ շահաբաժինների, ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, առանց շահույթում կամ վնասում հետագա վերադասակարգման:

Ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգումը և չափումը հիմնականում մնում են անփոփոխ ՀՀՄՍ 39-ի պահանջների համեմատ: Ածանցյալներ գործիքները կշարունակեն չափվել իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Խումբը ակնկալում է շարունակել իրական արժեքով չափվող բոլոր ընթացիկ ֆինանսական ակտիվների չափել իրական արժեքով: Որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ցուցակված բաժնեմասերը, որոնց գծով շահույթն ու վնասը արտացոլվում են այլ համապարփակ եկամտի կազմում, կշարունակվեն չափվել իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով: Խումբը ակնկալում է չցուցակված ընկերությունների արժեթղթերը դասակարգել որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող:

Ակնկալվում է, որ պարտքային արժեթղթերը, որոնք ներկայումս դասակարգված են որպես վաճառքի համար մատչելի, ՀՀՄՍ 9-ով կչափվեն իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով, քանի որ Խումբը ակնկալում է ոչ միայն պահել այդ ակտիվները պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքագրելու համար, այլ նաև համեմատաբար հաճախակիորեն իրականացնել էական գումարով վաճառքներ: Սպասվում է, որ բոլոր վարկերը պետք է բավարարեն «բացառապես մայր գումարի և տոկոսների վճարման» չափանիշին և կշարունակվեն չափվել ամորտիզացված արժեքով:

(բ) Արժեզրկում

ՀՀՄՍ 9-ը պահանջում է Խմբից ճանաչել պահուստ ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող բոլոր պարտքային ֆինանսական ակտիվների, ինչպես նաև վարկային պարտավորվածությունների և երաշխիքների գծով ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱԿԿ) համար: Պահուստը որոշվում է ԱԿԿ-ի հիման վրա, որը կապված է հաջորդ 12 ամիսների ընթացքում ռեֆոլտի հավանականության հետ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի է ունեցել վարկային ռիսկի նշանակալի աճ: Այդ դեպքում պահուստը հիմնված է ակտիվի ամբողջ ժամկետի ընթացքում ԱԿԿ-ի վրա: Եթե ֆինանսական ակտիվը համապատասխանում է գնված կամ ստեղծված արժեզրկված ֆինանսական ակտիվի սահմանմանը, ապա պահուստը հաշվարկվում է ակտիվի ամբողջ ժամկետի ընթացքում ԱԿԿ-ի փոփոխության հիման վրա: Այս պահին Խումբը ավարտել է ՀՀՄՍ 9-ի պահանջների հիման վրա ԱԿԿ գնահատման մեթոդաբանական կետերի մշակումը: ՀՀՄՍ 9-ի ԱԿԿ գնահատման մեթոդաբանության կարճ նկարագիրը ներկայացված է ստորև:

Փուլերի նույնականացման չափանիշները. Պորտֆելը բաշխվում է երեք փուլի՝ հաշվի առնելով վարկային ռիսկի մակարդակը: Փուլի նույնականացման չափանիշները սահմանվում են հիմնվելով և՛ հիմնական չափանիշների՝ ներկայացնելով հիմնականում օբյեկտիվ ժամկետանց օրերը, ինչպես նաև վերանայման դեպքերը, և՛ լրացուցիչ չափանիշների վրա՝ հաշվի առնելով վարկառուի գործունեության մոնիթորինգի արդյունքները:

ԱԿԿ գնահատում. Ռեգրեսիայի մոդելները, գնահատելով մակրոտնտեսական պարամետրերի ազդեցությունը պորտֆելի PD դրույքաչափերի վրա, մշակված և փորձարկված են: PD, EAD և LGD մեթոդաբանությունները ավարտված են: Վարկային պորտֆելի ԱԿԿ գնահատման համար երեք մակրոտնտեսական սցենարներ են դիտարկվել. բազային, լավատեսական և վատատեսական սցենարներ՝ տեղի ունենալու 70%, 15% և 15% հավանականություններով համապատասխանաբար:

ՀՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ»

ՀՀՄՍ 15-ը հրապարակել է 2014 թ. -ի մայիսին և փոփոխվել 2016 թ. -ի ապրիլին: Այն կփոխարինի հասույթի ճանաչման ՀՀՄՍ-ների ներկայիս բոլոր պահանջներին: 2018 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար պահանջվում է լիարժեք հետընթաց կիրառություն կամ փոփոխված հետընթաց կիրառություն: Խումբը նախատեսում է ընդունել նոր ստանդարտը՝ փոփոխված հետընթաց կիրառման եղանակով՝ ճանաչելով անցման կուտակային ազդեցությունը տարեսկզբի չբաշխված շահույթում 2018 թվականի հունվարի 1-ին, առանց վերահաշվարկելու համեմատական տեղեկատվությունը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ստանդարտներ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 15-ը սահմանում է հինգ քայլերի մոդել՝ հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթի հաշվառման համար: ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն՝ հասույթը պետք է ճանաչվի փոխհատուցման գումարի չափով, որի նկատմամբ ընկերությունն ակնկալում է ստանալ իրավունք՝ հաճախորդին ապրանքներ և ծառայություններ փոխանցելու դիմաց: Սակայն, տոկոսային եկամուտները և միջնորդավճարները, որոնք ֆինանսական գործիքների և վարձակալության անբաժան մաս են կազմում, կշարունակեն գտնվել ՖՀՄՍ 15-ի շրջանակներից դուրս և կկարգավորվեն այլ կիրառելի ստանդարտներով (օր.՝ ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 16՝ «Վարձակալություն»): Արդյունքում նոր ստանդարտի ընդունումը ազդեցություն չի ունենա Խմբի հասույթի մեծ մասի վրա:

Խումբը ներկայումս չի ակնկալում էական ազդեցություն ՖՀՄՍ 15-ի ընդունման գծով:

Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 10-ում և ՀՀՄՍ 28-ում՝ Ներդրողի և նրա հետ ասոցիացված ընկերության կամ համատեղ ձեռնարկման միջև ակտիվների վաճառք կամ ներդրում

Փոփոխությունները վերաբերում են ՖՀՄՍ 10-ի և ՀՀՄՍ 28-ի միջև հակասություններին՝ կապված դուստր կազմակերպության նկատմամբ վերահսկողության կորստի հետ, որը վաճառվում է կամ ներդրվում ասոցիացված ընկերությունում կամ համատեղ ձեռնարկման մեջ: Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ ներդրողի և նրա հետ ասոցիացված կազմակերպության կամ համատեղ ձեռնարկման միջև ՖՀՄՍ 3-ի բնորոշման համաձայն ձեռնարկատիրական գործունեություն հանդիսացող ակտիվների վաճառքի կամ ներդրման արդյունքում առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է ամբողջությամբ: Այնուամենայնիվ, ձեռնարկատիրական գործունեություն չհանդիսացող ակտիվների վաճառքից կամ ներդրումից ստացված ցանկացած շահույթ կամ վնաս ճանաչվում է միայն ասոցիացված կազմակերպությունում կամ համատեղ ձեռնարկման մեջ չփոխկապակցված ներդրողների բաժնեմասի չափով: ՀՀՄՍ-ն հետաձգել է այս փոփոխությունների ուժի մեջ լինելու ժամկետը անորոշ ժամանակով, սակայն փոփոխությունները վաղաժամկետ ընդունողները դրանք պետք է կիրառեն առաջընթաց կերպով: Խումբը ներկայումս չի ակնկալում էական ազդեցություն փոփոխությունների ընդունման հետևանքով:

ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն»

ՖՀՄՍ 16-ը թողարկվել է 2016 թ. -ի հունվարին և փոխարինում է ՀՀՄՍ 17-ին՝ «Վարձակալություն», ՖՀՄՍ 4-ին՝ «Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում», ՄՄԿ 15-ին՝ «Գործառնական վարձակալություն. խրախուսող պայմաններ» և ՄՄԿ 27-ին՝ «Վարձակալության իրավական ձև ներառող գործարքների բովանդակության գնահատումը»: ՖՀՄՍ 16-ը սահմանում է վարձակալության ճանաչման, չափման, ներկայացման և բացահայտման սկզբունքները և պահանջում է վարձակալներին հաշվառել բոլոր վարձակալությունները հաշվեկշռային միասնական մոդելի հիման վրա՝ ՀՀՄՍ 17-ի ֆինանսական վարձակալության հաշվառման նման: Ստանդարտը ներառում է վարձակալության ճանաչման երկու բացառություն՝ ցածրարժեք ակտիվների վարձակալություններ և կարճաժամկետ վարձակալություններ (այսինքն, 12 ամիս կամ պակաս ժամկետով վարձակալություններ): Վարձակալության ժամկետի մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ վարձակալը պետք է ճանաչի պարտավորություն՝ վարձակալության վճարումները կատարելու համար (այսինքն, վարձակալության պարտավորություն) և ակտիվ, որը ներկայացնում է վարձակալության ժամկետի ընթացքում ակտիվի օգտագործման իրավունքը (այսինքն, ակտիվը՝ օգտագործման իրավունքի ձևով): Վարձակալները պետք է առանձին ճանաչեն վարձակալության պարտավորության գծով տոկոսները և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի ամորտիզացիայի գծով ծախսերը:

Վարձակալներից նաև կպահանջվի վերազնահատել վարձակալության գծով պարտավորությունները որոշակի իրադարձությունների տեղի ունենալու դեպքում (օրինակ, վարձակալության ժամկետի փոփոխություն, ապագա վարձակալության վճարների փոփոխություն, որը պայմանավորված է այդ վճարումների որոշման համար օգտագործվող ինդեքսի կամ փոխարժեքի փոփոխությունով): Դեպքերի մեծ մասում վարձակալը պետք է ճանաչի վարձակալության պարտավորության վերազնահատումը՝ որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի ճշգրտում:

ՖՀՄՍ 16-ով վարձատուների կողմից հաշվառումը զգալիորեն չի փոխվել ներկայիս ՀՀՄՍ 17-ի համեմատ: Վարձատուները կշարունակեն դասակարգել բոլոր վարձակալությունները՝ օգտագործելով ՀՀՄՍ 17-ի դասակարգման սկզբունքները, և առանձնացնել վարձակալության երկու տեսակ՝ գործառնական և ֆինանսական վարձակալություններ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. **Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)**

Ստանդարտներ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 16-ը նաև պահանջում է վարձակալներին և վարձատուներին բացահայտել ավելի շատ տեղեկատվություն, քան ՀՀՄՍ 17-ը:

ՖՀՄՍ 16-ը ուժի մեջ է մտնում 2019 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է, բայց ոչ նախքան կազմակերպությունը կսկսի կիրառել ՖՀՄՍ 15-ը: Վարձակալը կարող է կիրառել ստանդարտը ամբողջական հետընթաց կամ փոփոխված հետընթաց մոտեցմամբ:

2018 թ. Խումբը կշարունակի գնահատել ՖՀՄՍ 16-ի հնարավոր ազդեցությունը իր համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Տարեկան բարեփոխումներ՝ 2014-2016 շրջան (թողարկված 2016 թվականի դեկտեմբերին)

Այս բարեփոխումները ներառում են.

ՖՀՄՍԿ մեկնաբանություն 22՝ «Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարված փոխհատուցում»

Մեկնաբանությունը հստակեցնում է, որ ոչ դրամային ակտիվի և ոչ դրամային պարտավորության ապաճանաչման ժամանակ կանխավճարի ստացման կամ փոխանցման արդյունքում առաջացող համապատասխան ակտիվի, ծախսերի և եկամուտների (կամ դրանց մի մասի) սկզբնական ճանաչման համար օգտագործվող սիմիլար փոխարժեքը որոշելիս գործարքի ամսաթիվն այն ամսաթիվն է, երբ կազմակերպությունը սկզբնապես ճանաչում է կանխավճարված փոխհատուցումից առաջացող ոչ դրամային ակտիվը կամ ոչ դրամային պարտավորությունը: Մեկնաբանությունը ուժի մեջ է մտնում 2018 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանի համար: Քանի որ Խմբի ընթացիկ մոտեցումը համապատասխանում է մեկնաբանությանը, Խումբը չի ակնկալում էական ազդեցություն իր համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍԿ մեկնաբանություն 23՝ «Անորոշություն շահութահարկի հաշվարկման կանոնների վերաբերյալ»

Մեկնաբանությունը վերաբերում է շահութահարկի հաշվառմանը, երբ հարկի հաշվարկը պարունակում է անորոշություն, որն ազդում է ՀՀՄՍ 12-ի կիրառման վրա: Մեկնաբանությունը չի կիրառվում ՀՀՄՍ 12-ի շրջանակից դուրս հարկերի կամ հավաքագրումների վրա, ինչպես նաև չի պարունակում կոնկրետ պահանջներ անորոշ հարկային մեկնաբանությունների հետ կապված տոկոսների և տույժերի վերաբերյալ:

Կազմակերպությունը պետք է որոշի. արդյոք յուրաքանչյուր անորոշ հարկային մեկնաբանություն պետք է դիտարկել ամանձին թե մեկ կամ մի քանի այլ անորոշ հարկային մեկնաբանությունների հետ միասին: Պետք է կիրառել այն մոտեցումը, որն ավելի լավ է կանխատեսում անորոշության հստակեցման արդյունքը: Մեկնաբանությունը նաև վերաբերում է հարկային մարմինների կողմից կատարված հարկային մեկնաբանությունների դիտարկումներին վերաբերող ենթադրություններին, որոնք արվում են կազմակերպության կողմից, ինչպես նաև այն հանգամանքին, թե ինչպես է կազմակերպությունը դիտարկում փաստերի և հանգամանքների փոփոխությունները:

Մեկնաբանությունն ուժի մեջ է մտնում 2019 թվականի հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, սակայն գոյություն ունեն որոշակի անցումային պարզեցումներ: Խումբը կսկսի կիրառել մեկնաբանությունը գործողության մեջ մտնելու օրվանից: Քանի որ Խումբը գործում է բարդ հարկային միջավայրում, մեկնաբանության կիրառումը կարող է ազդել նրա համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների և պահանջվող ծանոթագրությունների վրա: Բացի այդ, Խմբին կարող է անհրաժեշտ լինել մշակել գործընթացներ և ընթացակարգեր տեղեկատվություն ստանալու համար, որն անհրաժեշտ է մեկնաբանությունը ժամանակին կիրառելու համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. **Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ**

Գնահատումների անորոշություն

Խմբի կողմից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված գումարների վերաբերյալ ղեկավարությունը կատարել է հետևյալ առավել կարևոր գնահատումները և դատողությունները.

Հողի, շենքերի և փոխադրամիջոցների վերագնահատում

Հիմնական միջոցների իրական արժեքը որոշվում է շուկայական համեմատական մեթոդով: Այսինքն, գնահատողի կողմից իրականացված գնահատումը հիմնված է շուկայական գործարքների գների վրա՝ էականորեն ճշգրտված գույքի բնույթի, գույքի վայրի և պայմանների տարբերություններն արտացոլելու համար: Խումբը ներգրավում է անկախ փորձագետների իր գույքերը գնահատելու համար:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը

Եթե համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել ակտիվ շուկայի գների հիման վրա, ապա այն որոշվում է տարբեր գնահատման մոդելների կիրառմամբ, ներառյալ՝ մաթեմատիկական մոդելները: Այդպիսի մոդելների համար ելակետային տվյալները որոշվում են որպես դիտարկվող շուկաների տվյալներ, եթե դա հնարավոր է: Հակառակ դեպքում իրական արժեքի որոշման համար անհրաժեշտ է կիրառել դատողություններ: Լրացուցիչ տեղեկատվություն ներկայացված է Ծանոթագրություն 28-ում:

Վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստ

Խումբը պարբերաբար կատարում է վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների՝ արժեզրկված լինելու վերլուծություն: Սեփական փորձից ելնելով՝ Խումբը արժեզրկումից վնասները գնահատելիս օգտագործում է իր սուբյեկտիվ դատողություններն այն դեպքերում, երբ վարկառու ֆինանսական դժվարություն է կրում, և համանման վարկառուների վերաբերյալ չկա բավարար փաստացի տեղեկատվություն: Խումբը համանման կերպով գնահատում է ապագա դրամական հոսքերի փոփոխությունները դիտարկվող տեղեկատվության հիման վրա, որը վկայում է վարկառուի պարտավորությունների մարման ոչ բարենպաստ կարգավիճակի, կա՛մ պետական, կա՛մ տեղական տնտեսական պայմանների փոփոխության մասին, որոնք վերագրվում են տվյալ խմբի ակտիվների գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերին: Ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատումներ՝ հիմնվելով ակտիվների նկատմամբ համանման վարկային ռիսկի բնութագրերի և վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի խմբերի արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշների պատմական տվյալների վրա: Սեփական փորձից ելնելով՝ Խումբը օգտագործում է իր սուբյեկտիվ դատողությունները դիտարկվող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի վերաբերյալ տեղեկատվության ճշգրտման համար՝ ընթացիկ իրավիճակը արտացոլելու նպատակով: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներառված վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստը կազմում է 16,254,649 հազ. ՀՀ դրամ (2016թ 16,911,286 հազ. ՀՀ դրամ): Ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ներկայացված է Ծանոթագրություն 10-ում և 11-ում:

5. **Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն**

Կառավարչական նպատակներով և հիմնվելով մատուցվող ապրանքների և ծառայությունների տարատեսակների վրա, Խումբը բաժանվում է հետևյալ չորս սեզմենտների.

Մանրաձախ բանկային գործունեություն	Ֆիզիկական անձանց ավանդներ, սպառողական վարկերի տրամադրում, օվերդրաֆտների, վարկային քարտերի սպասարկում և դրամական փոխանցումներ:
Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ և ինստիտուցիոնալ հաճախորդներին վարկերի տրամադրում, ավանդների և ընթացիկ հաշիվների բացում և սպասարկում:
Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն	Գանձապետական և ֆինանսական, ներդրումային բանկային ծառայություններ և այլ կենտրոնական գործառնություններ:
Ֆինանսական վարձակալություն	Կորպորատիվ և անհատ հաճախորդներին ֆինանսական վարձակալության գծով ծառայությունների մատուցում:

(հազար ՀՀ դրամ)

5. **Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն (շարունակություն)**

Ռեսուրսների բաշխման և գործունեության գնահատման նպատակով ղեկավարությունը հետևում է իր բիզնես միավորների գործառնական արդյունքներին առանձին-առանձին: Սեզմենտի գործունեությունը, ինչպես նկարագրված է ստորև բերված աղյուսակում, չափվում է այլ կերպ, քան համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված շահույթը կամ վնասը: Շահութահարկը կառավարվում է Խմբի մակարդակով և բաշխվում է գործառնական սեզմենտների միջև:

Գործառնական սեզմենտների միջև տրանսֆերային գնագոյացումը, ինչպես երրորդ կողմերի հետ գործարքներում, համապատասխանում է շուկայական պայմաններին:

2017 և 2016թթ. ընթացքում արտաքին գործընկերոջից կամ հաճախորդից ստացված և Խմբի ընդհանուր հասույթի 10% և ավելի գերազանցող հասույթով որևէ գործարք չի գրանցվել:

Ստորև նշված աղյուսակները ներկայացնում են Խմբի գործառնական սեզմենտների գծով եկամտի և շահույթի, ինչպես նաև առանձին ակտիվների և պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն:

2017	Մանրաձախ բանկային գործունեությո- ւուն	Կորպորատիվ բանկային գործունեությո- ւուն	Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեությո- ւուն	Ֆինանսական վարձակալությո- ւուն	Ընդամենը
Տոկոսային եկամուտ	21,783,388	6,255,280	2,822,599	1,204,368	32,065,635
Տոկոսային ծախս	(5,517,838)	(1,962,612)	(6,812,575)	(553,409)	(14,846,434)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	16,265,550	4,292,668	(3,989,976)	650,959	17,219,201
Վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստի ձևավորման գծով ծախս	(2,593,676)	292,082	–	(235,978)	(2,537,572)
Զուտ տոկոսային եկամուտ վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստից հետո	13,671,874	4,584,750	(3,989,976)	414,981	14,681,629
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	1,918,395	1,036,114	650,881	251,039	3,856,429
Միջնորդավճարների գծով ծախս	(1,432,026)	(18,511)	54,510	(46,290)	(1,442,317)
Զուտ վնաս իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից	–	–	(451,323)	–	(451,323)
Զուտ օգուտ/(վնաս) փոխարժեքային տարբերություններից	381,802	194,827	1,530,228	(14,149)	2,092,708
Ասոցիացված կազմակերպության շահույթի բաժնեմաս	–	–	96,282	–	96,282
Այլ եկամուտ	2,529,544	363,993	25,504	66,223	2,985,264
Ռչ տոկոսային եկամուտ	3,397,715	1,576,423	1,906,082	256,823	7,137,043
Անձնակազմի գծով ծախսեր	(5,819,611)	(1,662,746)	(831,372)	(253,000)	(8,566,729)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(724,030)	(206,866)	(103,433)	(28,407)	(1,062,736)
Այլ գործառնական ծախսեր	(1,058,455)	(374,437)	(107,315)	(111,830)	(1,652,037)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(2,240,188)	(646,392)	(293,160)	(67,001)	(3,246,741)
Արժեզրկման և պահուստների ձևավորման գծով այլ ծախսեր	(58,687)	(43,252)	–	–	(101,939)
Ռչ տոկոսային ծախս	(9,900,971)	(2,933,693)	(1,335,280)	(460,238)	(14,630,182)
Շահույթ/(վնաս) մինչև շահութահարկ	7,168,618	3,227,480	(3,419,174)	211,566	7,188,490
Շահութահարկի գծով ծախս	(1,066,187)	(309,892)	(172,546)	(75,808)	(1,624,433)
Հաշվետու տարվա շահույթ/(վնաս)	6,102,431	2,917,588	(3,591,720)	135,758	5,564,057
Տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ	119,365,640	58,148,094	29,326,182	13,300,988	220,140,904
Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ	123,301,492	45,615,171	65,906,069	8,890,785	243,713,517

(հազար ՀՀ դրամ)

5. Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվություն (շարունակություն)

2016	Մանրաձախ բանկային գործունեություն	Կորպորատիվ բանկային գործունեություն	Առևտրային և ներդրումային բանկային գործունեություն	Ֆինանսական վարձակալություն	Ընդամենը
Տոկոսային եկամուտ	22,719,068	5,909,630	1,966,152	1,022,771	31,617,621
Տոկոսային ծախս	(4,116,005)	(1,523,173)	(7,791,188)	(513,370)	(13,943,736)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	18,603,063	4,386,457	(5,825,036)	509,401	17,673,885
Վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստի ձևավորման գծով ծախս	(4,425,316)	(2,366,079)	–	99,630	(6,691,765)
Զուտ տոկոսային եկամուտ վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստից հետո	14,177,747	2,020,378	(5,825,036)	609,031	10,982,120
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	1,673,907	973,128	455,424	145,514	3,247,973
Միջնորդավճարների գծով ծախս	(587,969)	(940,996)	(81,003)	(30,371)	(1,640,339)
Զուտ օգուտ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներից	–	–	236,009	–	236,009
Զուտ օգուտ/(վնաս) փոխարժեքային տարբերություններից	(184,401)	(79,675)	1,248,628	(17,520)	967,032
Զուտ օգուտ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից	–	–	70,260	–	70,260
Ասոցիացված կազմակերպության վնասի բաժնեմաս	–	–	(8,604)	–	(8,604)
Այլ եկամուտ	2,231,721	803,959	20,424	72,111	3,128,215
Ոչ տոկոսային եկամուտ	3,133,258	756,416	1,941,138	169,734	6,000,546
Անձնակազմի գծով ծախսեր	(5,827,539)	(1,530,676)	(504,326)	(234,977)	(8,097,518)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	(1,105,171)	(290,287)	(95,644)	(32,689)	(1,523,791)
Այլ գործառնական ծախսեր	(671,461)	(201,921)	(50,474)	(140,200)	(1,064,056)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(2,165,440)	(568,631)	(184,034)	(58,132)	(2,976,237)
Արժեզրկման և պահուստների ձևավորման գծով այլ ծախսեր	(213,800)	(330,432)	–	–	(544,232)
Ոչ տոկոսային ծախս	(9,983,411)	(2,921,947)	(834,478)	(465,998)	(14,205,834)
Շահույթ/(վնաս) մինչև շահութահարկ	7,327,594	(145,153)	(4,718,376)	312,767	2,776,832
Շահութահարկի գծով ծախս	(632,339)	(166,092)	(54,724)	(100,924)	(954,079)
Հաշվետու տարվա շահույթ/(վնաս)	6,695,255	(311,245)	(4,773,100)	211,843	1,822,753
Տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ	116,054,625	48,191,045	35,368,607	9,760,982	209,375,259
Տոկոսակիր ֆինանսական պարտավորություններ	88,763,826	33,808,308	93,491,877	6,688,848	222,752,859

Աշխարհագրական տեղեկատվություն

Խումբն իր հիմնական գործունեությունը իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում: Բացի ֆինանսական գործիքներից, Խումբը չունի ՀՀ-ի տարածքից դուրս այլ ոչ ընթացիկ ակտիվներ:

(հազար ՀՀ դրամ)

6. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2017թ.	2016թ.
Կանխիկ միջոցներ	13,714,527	9,047,604
ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվների մնացորդներ, ներառյալ պարտադիր պահուստները	53,130,166	42,259,904
Այլ բանկերում հաշիվների մնացորդներ	3,487,213	4,268,355
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	70,331,906	55,575,863

Բանկերը պարտավոր են ԿԲ-ում տեղաբաշխել ոչ տոկոսային դրամային ավանդներ (պարտադիր պահուստներ), որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրաված դրամային միջոցների 2%-ի (2016թ.՝ 2%) և արտարժույթային միջոցների 18%-ի չափով (2016թ.՝ 18%): Այդ միջոցների ելքագրումն օրենսդրությամբ արգելված չէ, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում ՀՀ դրամով ներգրավված գումարների գծով նվազագույն միջին ամսական պահուստի գումարը և արտարժույթով ներգրավված գումարների գծով նվազագույն միջին երկշաբաթյա պահուստի գումարը, ապա կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվների մնացորդները ներառում են պարտադիր պահուստներ 21,811,677 հազ. ՀՀ դրամի չափով (2016թ.՝ 22,562,725 հազ. ՀՀ դրամ):

7. Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Խումբը օգտագործում է ածանցյալ ֆինանսական գործիքները առևտրային նպատակներով: Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս որպես ակտիվներ և պարտավորություններ ներկայացված ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները.

	2017թ.		2016թ.	
	Պայմանական արժեք	Իրական արժեք	Պայմանական արժեք	Իրական արժեք
Ակտիվներ				
<i>Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ</i>				
Արժույթային սվոպ	1,452,300	27,426	1,451,820	24,974
	<u>1,452,300</u>	<u>27,426</u>	<u>1,451,820</u>	<u>24,974</u>
Պարտավորություններ				
<i>Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ</i>				
Արժույթային սվոպ	23,839,194	140,968	202,989	1,891
	<u>23,839,194</u>	<u>140,968</u>	<u>202,989</u>	<u>1,891</u>

(հազար ՀՀ դրամ)

8. **Պահանջներ բանկերի նկատմամբ**

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2017թ.	2016թ.
Պահանջներ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ		
Վարկային քարտերով գործառնությունների գծով դեպոզիտացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ –ում	520,000	510,000
Պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ		
Հայկական բանկեր	3,130,346	729,063
Օտարերկրյա բանկեր	413,957	457,197
Ընդամենը պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ	3,544,303	1,186,260
Պլաստիկ քարտերով գործարքներից ստացվելիք գումարներ	902,343	106,796
Դրամական փոխանցումների համակարգերից ստացվելիք գումարներ	813,091	337,421
Կանոնավոր կերպով գնումների պայմանագրեր - արտարժույթային սփոթ գործարքներ	507,830	2,185
Այլ գումարներ	128,495	1,766
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ		
Հայկական բանկերից ստացվելիք գումարներ	2,599,552	5,947,650
Ընդամենը պահանջներ բանկերի նկատմամբ	9,015,614	8,092,078

Բանկերին տրված վարկերը և փոխատվությունները արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 413,957 հազ. ՀՀ դրամ (2016թ.՝ 457,197 հազ. ՀՀ դրամ) ավանդների տեսքով տեղաբաշխված է միջազգայնորեն ճանաչված երեք ՏՀԶԿ բանկերում (2016թ.՝ երեք), որոնք հանդիսանում են Խմբի հիմնական գործընկերները միջազգային գործառնությունների իրականացման գծով:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ միջբանկային վարկերը ներառում են 2,714,103 հազ. ՀՀ դրամի (2016: 729,063 հազ. ՀՀ դրամ) չափով վարկ տրամադրված երկու հայկական բանկի (2016թ.՝ մեկ) և կարճաժամկետ ավանդներ 416,243 հազ. ՀՀ դրամի չափով երկու հայկական բանկերում (2016թ.՝ 0):

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ունի հակադարձ հետգնման պայմանագրեր մեկ հայկական բանկի հետ (2016թ.՝ երկու): Այս պայմանագրերի գծով գրավադրված են հայկական պետական պարտատոմսեր 3,583,828 հազ. ՀՀ դրամ իրական արժեքով (2016թ.՝ 6,204,848 հազ. ՀՀ դրամ):

9. **Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ**

Խմբի կողմից պահվող

	2017թ.	2016թ.
Պարտքային և այլ ֆիքսված եկամտով գործիքներ		
Պետական պարտատոմսեր		
ՀՀ կառավարության արժեթղթեր	17,170,645	24,748,207
Կորպորատիվ պարտատոմսեր		
Հայկական ընկերությունների պարտքային արժեթղթեր	479,210	451,543
Բաժնային գործիքներ		
Գնանշված բաժնային արժեթղթեր – միջազգային ընկերություններ	1,453,450	994,217
Զգնանշված բաժնային արժեթղթեր սկզբնական արժեքով – տեղական ընկերություններ	81,212	81,212
	19,184,517	26,275,179

(հազար ՀՀ դրամ)

9. **Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ (շարունակություն)**

Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված

	<i>2017թ.</i>	<i>2016թ.</i>
Պարտքային և այլ ֆիքսված եկամտով գործիքներ		
Պետական պարտատոմսեր		
ՀՀ կառավարության արժեթղթեր	1,514,868	-
	<u>1,514,868</u>	<u>-</u>

10. **Հաճախորդներին տրված վարկեր**

	<i>2017թ.</i>	<i>2016թ.</i>
Կորպորատիվ հաճախորդներին տրված վարկեր		
Վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին	48,555,217	28,114,847
Վարկեր խոշոր ընկերություններին	23,308,364	34,405,740
Ընդամենը կորպորատիվ հաճախորդներին տրված վարկեր	<u>71,863,581</u>	<u>62,520,587</u>
Մանրաթափ հաճախորդներին տրված վարկեր		
Գյուղատնտեսական վարկեր	56,153,433	61,891,722
Սպառողական վարկեր	38,787,704	32,901,696
Վարկային քարտեր	10,903,460	10,997,508
Հիփոթեքային վարկեր	9,311,137	7,785,998
Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր	6,479,307	5,929,009
Ընդամենը մանրաթափ հաճախորդներին տրված վարկեր	<u>121,635,041</u>	<u>119,505,933</u>
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	193,498,622	182,026,520
Արժեզրկման գծով պահուստ	(15,984,887)	(16,804,474)
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	<u>177,513,735</u>	<u>165,222,046</u>

Բանկի գործունեությունը հիմնականում ուղղված է երկրում գյուղատնտեսության ֆինանսավորմանը: Բանկը տրամադրում է գյուղատնտեսական վարկեր ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, որոնք իրականացնում կամ նախատեսում են իրականացնել գյուղատնտեսական արտադրության կամ մշակման գործունեություն: Գյուղատնտեսական վարկերը տրամադրվում են գյուղատնտեսական երկարաժամկետ ներդրումների, ինչպես նաև՝ կարճաժամկետ ֆինանսավորման կարիքների համար:

Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման գծով պահուստ

Ստորև ներկայացված է 2017թ. ընթացքում վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի շարժը՝ ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի տեսակների.

	<i>Կորպորատիվ հաճախորդներին տրված վարկեր</i>	<i>Մանրաթափ հաճախորդներին տրված վարկեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Մնացորդը հաշվետու տարվա սկզբին	13,353,166	3,451,308	16,804,474
Զուտ ծախս	(292,082)	2,593,676	2,301,594
Զուտ դուրսգրումներ	654,403	(3,775,584)	(3,121,181)
Մնացորդը հաշվետու տարվա վերջին	<u>13,715,487</u>	<u>2,269,400</u>	<u>15,984,887</u>

(հազար ՀՀ դրամ)

10. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման գծով պահուստ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված է 2016թ. ընթացքում վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի շարժը ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի տեսակների.

	<i>Կորպորատիվ հաճախորդներին տրված վարկեր</i>	<i>Մանրաձախ հաճախորդներին տրված վարկեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Մնացորդը հաշվետու տարվա սկզբին	12,341,415	3,185,736	15,527,151
Զուտ ծախս	2,366,079	4,425,316	6,791,395
Զուտ դուրսգրումներ	(1,354,328)	(4,159,744)	(5,514,072)
Մնացորդը հաշվետու տարվա վերջին	<u>13,353,166</u>	<u>3,451,308</u>	<u>16,804,474</u>

Անհատապես արժեզրկված վարկեր

2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար անհատապես արժեզրկված վարկերի գծով հաշվեզրկված տոկոսային եկամուտը կազմել է 368,514 հազ. ՀՀ դրամ (2016թ.՝ 765,858 հազ. ՀՀ դրամ):

Գրավ և վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքներ

Պահանջվող գրավի տեսակն ու չափը կախված է վարկառուի վարկային ռիսկի գնահատականից: Խմբի կողմից սահմանված են ապահովման միջոցների թույլատրելիության և գնահատման չափորոշիչներ:

Ստորև ներկայացված են ստացված ապահովման միջոցների հիմնական տեսակները.

- Դրամական միջոցներ և արժեթղթեր՝ արժեթղթերի փոխատվության և հակադարձ հետգնման գործարքների դեպքում;
- Անշարժ գույք, պաշարներ և դեբիտորական պարտքեր՝ կորպորատիվ վարկավորման դեպքում;
- Ձեռք բերվող բնակտարածք, ոսկյա իրեր և այլն՝ սպառողական վարկավորման դեպքում:

Խումբը նաև ստանում է երաշխիքներ մայր կազմակերպություններից դուստր կազմակերպություններին տրամադրված վարկերի գծով:

Ղեկավարությունն իրականացնում է գրավի շուկայական արժեքի մոնիտորինգ, պահանջում է ապահովման հավելյալ միջոց՝ հիմնական համաձայնագրին համապատասխան, ինչպես նաև հետևում է ստացված ապահովման միջոցների շուկայական արժեքին՝ վարկի արժեզրկման կորուստի պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անհատական արժեզրկման հայտանիշեր ունեցող վարկերի դիմաց Խմբի կողմից պահվող գրավների իրական արժեքը կազմում է 4,167,833 հազ. ՀՀ դրամ (2016թ.՝ 5,525,740 հազ. ՀՀ դրամ):

Գրավադրված ակտիվներ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված 25,816,447 հազ. ՀՀ դրամ (2016թ.՝ 35,126,743 հազ. ՀՀ դրամ) համախառն արժեքով վարկեր ծառայում են որպես գրավ այլ փոխառությունների համար (տե՛ս Ծանոթագրություն 17):

Խմբի սեփականությանն անցած գրավ

Հաշվետու տարվա ընթացքում Խմբի սեփականությանն է անցել 162,344 հազ. ՀՀ դրամ գնահատված արժեքով գրավ (2016թ.՝ 376,143 հազ. ՀՀ դրամ), որը ներկայումս Խումբը վաճառում է: Խմբի քաղաքականությունն է՝ օտարել առգրավված գույքը ընդունված կարգով: Ստացված դրամական միջոցներն ուղղվում են չմարված պահանջի նվազեցմանը կամ մարմանը: Խումբը սովորաբար չի զբաղեցնում առգրավված գույքը իր գործունեության ծավալման նպատակով:

(հազար ՀՀ դրամ)

10. **Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)**

Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ երրորդ կողմ հանդիսացող տասը խոշորագույն վարկառուներին տրամադրված վարկերի գումարը կազմել է 28,693,871 հազ. ՀՀ դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 15%-ը) (2016թ.՝ 28,878,538 հազ. ՀՀ դրամ, համախառն վարկային պորտֆելի 16%-ը): Այդ վարկերի գծով ստեղծվել է պահուստ 12,062,946 հազ. ՀՀ դրամի չափով (2016թ.՝ 11,713,516 հազ. ՀՀ դրամ):

Վարկերը առավելապես տրամադրվել են ՀՀ հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունը իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ոլորտներում.

	<i>2017թ.</i>	<i>2016թ.</i>
Ֆիզիկական անձիք	121,635,041	119,505,933
Առևտուր	21,913,680	17,797,074
Մուտք և խմիչք	18,184,583	16,495,599
Էներգետիկա	10,698,465	10,152,750
Գյուղատնտեսություն	6,640,937	7,029,201
Արտադրություն	5,920,817	5,407,206
Շինարարություն	3,809,662	4,212,479
Ֆինանսական հատված	2,434,674	9,750
Տրանսպորտ	1,277,442	1,237,806
Այլ	983,321	178,722
Արժեզրկման գծով պահուստ	(15,984,887)	(16,804,474)
	<u>177,513,735</u>	<u>165,222,046</u>

11. **Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ**

	<i>2017թ.</i>	<i>2016թ.</i>
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ		
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	6,056,831	4,784,323
Մեկից հինգ տարի ժամկետով	9,207,008	6,684,935
Հինգ տարուց ավել ժամկետով	198,398	77,305
Նվազագույն վարձավճարներ	<u>15,462,237</u>	<u>11,546,563</u>
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	(361,241)	(243,995)
Մեկից հինգ տարի ժամկետով	(1,880,482)	(1,400,760)
Հինգ տարուց ավել ժամկետով	(66,007)	(34,014)
Հանած՝ չվաստակած ֆինանսական եկամուտ	<u>(2,307,730)</u>	<u>(1,678,769)</u>
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում մինչև արժեզրկման գծով պահուստ	13,154,507	9,867,794
Հանած՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(269,762)	(106,812)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	<u>12,884,745</u>	<u>9,760,982</u>
	<i>2017թ.</i>	<i>2016թ.</i>
Ֆինանսական վարձակալություն կորպորատիվ հաճախորդներին	11,365,794	8,768,988
Ֆինանսական վարձակալություն մանրածախ հաճախորդներին	1,788,713	1,098,806
Համախառն ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	<u>13,154,507</u>	<u>9,867,794</u>
Արժեզրկման գծով պահուստ	(269,762)	(106,812)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	<u>12,884,745</u>	<u>9,760,982</u>

(հազար ՀՀ դրամ)

11. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված է 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման գծով պահուստի շարժը՝ ըստ տեսակների.

	<i>Վարձակալություն կորպորատիվ հաճախորդներին</i>	<i>Վարձակալություն մանրածախ հաճախորդներին</i>	<i>Ընդամենը</i>
Մնացորդը հաշվետու տարվա սկզբին	103,260	3,552	106,812
Զուտ ծախս	232,172	3,806	235,978
Զուտ դուրսգրումներ	(71,640)	(1,388)	(73,028)
Մնացորդը հաշվետու տարվա վերջին	<u>263,792</u>	<u>5,970</u>	<u>269,762</u>

Ստորև ներկայացված է 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման գծով պահուստի շարժը՝ ըստ տեսակների.

	<i>Վարձակալություն կորպորատիվ հաճախորդներին</i>	<i>Վարձակալություն մանրածախ հաճախորդներին</i>	<i>Ընդամենը</i>
Մնացորդը հաշվետու տարվա սկզբին	253,701	5,150	258,851
Արժեզրկման պահուստի զուտ հակադարձում	(98,752)	(878)	(99,630)
Զուտ դուրսգրումներ	(51,689)	(720)	(52,409)
Մնացորդը հաշվետու տարվա վերջին	<u>103,260</u>	<u>3,552</u>	<u>106,812</u>

Գրավի և վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքների վերլուծություն

(i) *Ֆինանսական վարձակալություն կորպորատիվ հաճախորդներին*

Կորպորատիվ հաճախորդներին տրված ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները ենթակա են անհատական գնահատման և արժեզրկման ստուգման: Կորպորատիվ հաճախորդի ընդհանուր վարկունակությունը նրան տրամադրված ֆինանսական վարձակալության վարկային որակի կարևոր հայտանիշ է համարվում: Սակայն գրավը կամ վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքները՝ (վարձակալված գույքի նկատմամբ Խմբի սեփականության իրավունքը) լրացուցիչ ապահովման միջոց են հանդիսանում:

Ո՛չ ժամկետանց և ո՛չ արժեզրկված ֆինանսական վարձակալության վերադարձելիությունը զլիսավորապես կախված է փոխառուի վարկունակությունից, այլ ոչ թե վարձակալված գույքի արժեքից կամ գրավից, և Խումբը անպայմանորեն չի վերագնահատում վարձակալված գույքը կամ գրավը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(ii) *Ֆինանսական վարձակալություն մանրածախ հաճախորդներին*

Մանրածախ հաճախորդներին տրված ֆինանսական վարձակալությունը հիմնականում ապահովվում է տրանսպորտային միջոցներով:

Վարձակալված գույքերի իրական արժեք գնահատվում է ֆինանսական վարձակալության սկզբում և չի ճշգրտվում հետագա փոփոխությունների համաձայն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Գրավադրված ակտիվներ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք 3,546,474 հազ. ՀՀ դրամ համախառն արժեքով գումարներ (2016թ.՝ 1,124,588 հազ. ՀՀ դրամ) ծառայում են որպես գրավ այլ փոխառությունների համար (տե՛ս Ծանոթագրություն 17):

(հազար ՀՀ դրամ)

11. **Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)**

Ֆինանսական վարձակալության պորտֆելի տնտեսական և աշխարհագրական վերլուծություն

Կորպորատիվ հաճախորդներին ֆինանսական վարձակալությունները առավելապես տրամադրվել են ՀՀ հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունը իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ոլորտներում.

	2017թ.	2016թ.
Շինարարություն	2,551,306	1,243,779
Առևտուր	2,345,276	1,377,557
Ծառայությունների ոլորտ	2,106,261	1,442,667
Արտադրություն	1,332,508	1,482,469
Տրանսպորտ	943,590	889,247
Մնդի և խմիչքի արտադրություն	833,837	910,430
Գյուղատնտեսություն	739,184	629,199
ՀէԿ-եր	374,097	554,905
Այլ	112,382	84,287
Հանքարդյունաբերություն	27,353	117,072
Ֆինանսական կազմակերպություններ	-	37,377
Ֆինանսական վարձակալություն մանրածախ հաճախորդներին	1,788,713	1,098,805
	13,154,507	9,867,794
Արժեզրկման գծով պահուստ	(269,762)	(106,812)
	12,884,745	9,760,982

12. **Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ**

Ստորև ներկայացված է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների շարժը.

	Հող և շենքեր	Վարձակալած գույքի բարելավում	Գրասենյակային տեխնիկա	Կառուցվածքներ և սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Գուղվիլ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք/վերագնահատված արժեք								
2016թ. դեկտեմբերի 31	10,143,181	502,995	5,197,821	2,704,307	483,240	18,132	2,207,699	21,257,375
Ավելացում	284,047	492	636,716	259,867	169,085	-	1,891,055	3,241,262
Օտարում և դուրսգրում	(6,845)	(12,224)	(105,645)	(134,542)	(28,876)	-	(39,578)	(327,710)
Վերագնահատման ազդեցությունը շահույթում կամ վնասում	-	-	-	-	(427,382)	-	-	(427,382)
Վերագնահատման ազդեցությունը այլ համապարփակ եկամտում	-	-	-	-	107,067	-	-	107,067
2017թ. դեկտեմբերի 31	10,420,383	491,263	5,728,892	2,829,632	303,134	18,132	4,059,176	23,850,612
Կուտակված մաշվածություն և ամորտիզացիա								
2016թ. դեկտեմբերի 31	402,198	53,747	2,977,289	1,581,078	382,447	-	532,368	5,929,127
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	252,683	24,858	361,233	165,746	31,613	-	226,603	1,062,736
Օտարում և դուրսգրում	(58)	(1,971)	(33,564)	(51,714)	(28,876)	-	(38,534)	(154,717)
Վերագնահատման ազդեցություն	-	-	-	-	(369,610)	-	-	(369,610)
2017թ. դեկտեմբերի 31	654,823	76,634	3,304,958	1,695,110	15,574	-	720,437	6,467,536
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք								
2017թ. դեկտեմբերի 31	9,765,560	414,629	2,423,934	1,134,522	287,560	18,132	3,338,739	17,383,076

(հազար ՀՀ դրամ)

12. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ (շարունակություն)

	Հող և շենքեր	Վարձակա- լած գույքի բարելավում	Գրասենյա- կային տեխնիկա	Կառուց- վածքներ և սարքավո- րումներ	Փոխադրա- միջոցներ	Գույվիլ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք/ վերագնահատված արժեք								
2015թ. դեկտեմբերի 31	9,802,498	410,211	4,832,150	2,327,773	475,087	18,132	1,939,210	19,805,061
Ավելացում	340,683	92,784	396,693	467,534	14,553	-	269,058	1,581,305
Օտարում և դուրսգրում	-	-	(31,022)	(91,000)	(6,400)	-	(569)	(128,991)
2016թ. դեկտեմբերի 31	10,143,181	502,995	5,197,821	2,704,307	483,240	18,132	2,207,699	21,257,375
Կուտակված մաշվածություն և ամորտիզացիա								
2015թ. դեկտեմբերի 31	-	20,978	2,490,774	1,356,493	354,361	-	304,097	4,526,703
Հաշվետու տարվա մաշվածության ծախս	402,198	32,769	514,957	310,546	34,486	-	228,835	1,523,791
Օտարում և դուրսգրում	-	-	(28,442)	(85,961)	(6,400)	-	(564)	(121,367)
2016թ. դեկտեմբերի 31	402,198	53,747	2,977,289	1,581,078	382,447	-	532,368	5,929,127
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք								
2016թ. դեկտեմբերի 31	9,740,983	449,248	2,220,532	1,123,229	100,793	18,132	1,675,331	15,328,248

Փոխադրամիջոցների իրական արժեքի գնահատման համար Խումբը ներգրավել է անկախ փորձագետի: Իրական արժեքը որոշվել է շուկայական տվյալների վրա հիմնված ապացույցների հիման վրա: Վերագնահատումը կատարվել է 2017թ. հոկտեմբերի 26-ին: Փոխադրամիջոցների իրական արժեքի վերաբերյալ ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ներկայացված է Ծանոթագրություն 28-ում:

2017 թ.-ին Խումբը վերանայել է իր հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետները: Եթե նախկին օգտակար ծառայության ժամկետները օգտագործվեին, ապա հիմնական միջոցների եւ ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության ծախսը 2017 թ.-ին կկազմեր 1,536,610 հազ. ՀՀ դրամ:

2017 թ.-ին Խումբը փոխադրամիջոցների համար փոխել է իր հաշվապահական քաղաքականությունը սկզբնական արժեքի մոդելից՝ վերագնահատման մոդել: Փոփոխությունը էական ազդեցություն չունի համախմբված հաշվետվությունների՝ համադրելի ժամանակահատվածի գումարների վրա:

Եթե հողը, շենքերը և փոխադրամիջոցները գնահատվեին ծախսային մոդելի կիրառմամբ, ապա հաշվեկշռային արժեքը կլիներ հետևյալը.

	2017թ.	2016թ.
Սկզբնական արժեք	11,089,795	10,672,385
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում	(4,076,091)	(3,820,728)
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք	7,013,704	6,851,657

13. Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է հետևյալ հոդվածներից.

	2017թ.	2016թ.
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	1,838,081	1,351,690
Նախորդ տարիների ընթացիկ շահութահարկի ճշգրտումներ	(36,995)	-
Հետաձգված հարկային ծախս/(փոխհատուցում)՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(176,653)	(397,611)
Շահութահարկի գծով ծախս	1,624,433	954,079

(հազար ՀՀ դրամ)

13. **Հարկում (շարունակություն)**

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չի ճանաչել դուստր կազմակերպություններում կատարած ներդրումներին վերաբերող ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկային պարտավորությունները 271,528 հազ. ՀՀ դրամի չափով (2016թ.՝ 234,245 հազ. ՀՀ դրամ), քանի որ Խումբը ի վիճակի է վերահսկել ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձման ժամկետները, և հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունները չեն հակադարձվի մոտ ապագայում:

2017թ.-ին ընթացիկ և հետաձգված հարկի համար կիրառվող դրույքաչափը կազմել է 20% (2016թ.՝ 20%):

Շահութահարկի արդյունավետ դրույքաչափը տարբերվում է շահութահարկի՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափից: Օրենքով սահմանված դրույքաչափի հիման վրա շահութահարկի գծով ծախսի համաձայնեցումը իրականի հետ հետևյալն է.

	2017թ.	2016թ.
Շահույթ նախքան հարկումը	7,188,490	2,776,832
Օրենքով սահմանված հարկի դրույքաչափ	20%	20%
Շահութահարկի գծով տեսական ծախս՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափով	1,437,698	555,366
Չնվազեցվող ծախսեր	223,730	398,713
Նախորդ տարիների ընթացիկ շահութահարկի ճշգրտումներ	(36,995)	-
Շահութահարկի գծով ծախս	<u>1,624,433</u>	<u>954,079</u>

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև.

	<i>Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում</i>				<i>Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում</i>			
	<i>Ֆինանսական</i>		<i>Մնացորդ</i>		<i>Ֆինանսական</i>		<i>Մնացորդ</i>	
	<i>Մնացորդը 2016թ. հունվարի 1-ին</i>	<i>արդյունքների մասին հաշվետվությունում</i>	<i>Այլ համապարփակ եկամտի կազմում</i>	<i>Մնացորդը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին</i>	<i>արդյունքների մասին հաշվետվությունում</i>	<i>Այլ համապարփակ եկամտի կազմում</i>	<i>Մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին</i>	
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	(20,542)	4,964	-	(15,578)	1,480	-	(14,098)	
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(104,864)	6,045	(265,054)	(363,873)	270	(165,385)	(528,988)	
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(805,025)	695,896	-	(109,129)	99,102	-	(10,027)	
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	(45,343)	(15,099)	-	(60,442)	40,102	-	(20,340)	
Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում	-	25,720	-	25,720	(19,256)	-	6,464	
Հիմնական միջոցներ	(331,264)	8,832	-	(322,432)	(62,957)	(21,413)	(406,802)	
Այլ ակտիվներ	-	102,755	-	102,755	19,300	-	122,055	
Հաճախորդներին տրված ավանդներ	-	(2,357)	-	(2,357)	30,097	-	27,740	
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	-	-	-	180	-	180	
Այլ փոխառություններ	(74,667)	6,827	-	(67,840)	(22,961)	-	(90,801)	
Այլ պարտավորություններ	30,764	(16,542)	-	14,222	91,296	-	105,518	
Հաջորդ ժամանակաշրջաններ փոխանցվող հարկային վասններ	419,430	(419,430)	-	-	-	-	-	
	<u>(931,511)</u>	<u>397,611</u>	<u>(265,054)</u>	<u>(798,954)</u>	<u>176,653</u>	<u>(186,798)</u>	<u>(809,099)</u>	

(հազար ՀՀ դրամ)

14. Այլ ակտիվներ

Այլ ակտիվները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2017թ.	2016թ.
Կանխավճարներ վարձակալած գույքի մատակարարներին	750,183	650,416
Այլ ստացվելիք գումարներ	668,030	524,863
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,418,213	1,175,279
Բռնագանձված ակտիվներ	1,013,419	1,059,299
Կանխավճարներ մատակարարներին	286,146	299,604
Պաշարներ	205,813	137,493
Գնված գույք վարձակալությամբ տրամադրելու համար	200,000	–
Վերադարձված վարձակալած գույք	94,268	150,683
Այլ	131,939	216,321
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,931,585	1,863,400
Հանած՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(667,200)	(544,232)
Ընդամենը այլ ակտիվներ	2,682,598	2,494,447

Այլ արժեզրկման պահուստում տեղի են ունեցել հետևյալ փոփոխությունները.

	2017թ.	2016թ.
Հաշվետու տարվա սկզբի մնացորդ	544,232	31,209
Զուտ ծախս	101,939	544,232
Զուտ վերականգնումներ/(դուրսգրումներ)	21,029	(31,209)
Հաշվետու տարվա վերջի մնացորդ	667,200	544,232

Ակտիվների արժեզրկման պահուստը նվազեցվում է համապատասխան ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներից:

15. Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ

Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ավանդները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2017թ.	2016թ.
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
Մանրաձախ	22,242,967	17,137,123
Կորպորատիվ	18,309,274	16,738,340
Ժամկետային ավանդներ		
Մանրաձախ	98,842,184	71,626,703
Կորպորատիվ	27,155,608	17,069,968
Ընդամենը	166,550,033	122,572,134
Որպես ակրեդիտիվների գծով պահվող ապահովման միջոց	76,000	40,128
Որպես երաշխիքների գծով պահվող ապահովման միջոց	298,807	124,062

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տասը խոշորագույն հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ավանդների մնացորդը կազմել է 23,467,847 հազ. ՀՀ դրամ (14.1%) (2016թ.՝ 16,948,239 հազ. ՀՀ դրամ (13.9%)):

ՀՀ օրենսդրության համաձայն՝ Խումբը պարտավորվում է հետ վճարել ֆիզիկական անձանց կողմից ներդրված ավանդները ավանդատուի առաջին իսկ պահանջի դեպքում: Այն դեպքում, երբ ժամկետային ավանդների գծով դրամական միջոցները հետ են վերադարձվում ավանդատուին մինչև ժամկետի ավարտը համաձայն ավանդատուի պահանջի, ավանդի տոկոսները վճարվում են ցպահանջ ավանդների տոկոսադրույքներին համապատասխան, եթե պայմանագրով այլ տոկոսադրույքներ նախատեսված չեն:

(հազար ՀՀ դրամ)

16. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

	2017թ.	2016թ. (վերադասա- կարգված)	2015թ. (վերադասա- կարգված)
Մուրհակներ	4,939,151	19,533,758	14,605,746
ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր	2,971,160	-	-
	<u>7,910,311</u>	<u>19,533,758</u>	<u>14,605,746</u>

Պարտքային արժեթղթերը ներառում են մուրհակները՝ 4,939,151 հազ. ՀՀ դրամի չափով (2016թ.՝ 19,533,758 հազ. ՀՀ դրամ), որոնք թողարկվել են Խմբի կողմից ոչ ռեզիդենտ ֆոնդերին՝ ֆինանսավորման նպատակով:

2017թ. երրորդ եռամսյակում Խումբը ՀՀ-ում թողարկել է ԱՄՆ դոլարով արտահայտված պարտատոմսեր՝ 5,000,000 ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով, մինչև 2020 թվականը մարման ժամկետով: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 2,470,198 հազ. ՀՀ դրամ:

2017թ. չորրորդ եռամսյակում Խումբը ազդագրի գրանցման հայտ է ներկայացրել ՀՀ կենտրոնական բանկ՝ ՀՀ դրամով արտահայտված 1,000,000 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով պարտատոմսեր թողարկելու համար: 2017թ. դեկտեմբերի դրությամբ Խումբը տեղաբաշխել է նշված թողարկման 50%-ը, որոնց անվանական արժեքը կազմում է 500,000 հազ. ՀՀ դրամ, իսկ մարման ժամկետը՝ 2019թ.: 2017թ. դեկտեմբերի դրությամբ տեղաբաշխված պարտատոմսերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 500,962 հազ. ՀՀ դրամ:

17. Այլ փոխառություններ

Այլ փոխառությունները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2017թ.	2016թ. (վերադասա- կարգված)	2015թ. (վերադասա- կարգված)
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից փոխառու միջոցներ	38,813,382	43,525,743	56,610,957
ՀՀ Կառավարությունից փոխառու միջոցներ	27,509,356	36,016,860	33,633,214
Տեղական ֆինանսական կազմակերպություններից փոխառու միջոցներ	1,223,480	1,067,930	654,182
Այլ փոխառություններ	<u>67,546,218</u>	<u>80,610,533</u>	<u>90,898,353</u>

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 29,362,921 հազ. ՀՀ դրամ (2016թ.՝ 36,251,331 հազ. ՀՀ դրամ) համախառն արժեքով հաճախորդներին տրված վարկեր և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ հանդիսանում են որպես գրավ ՀՀ Կառավարությունից և հայկական ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված ապահովված փոխառությունների համար (տե՛ս Ծանոթագրություններ 10 և 11):

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը ունի երեք վարկատուներ (2016թ.՝ չորս), որոնցից ներգրավված այլ փոխառությունների մնացորդները գերազանցում են կապիտալի 10%-ը: Այդ մնացորդների համախառն արժեքը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 41,308,449 հազ. ՀՀ դրամ (2016թ.՝ 65,863,718 հազ. ՀՀ դրամ):

Պարտադիր պայմանների խախտում

2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը խախտել է ֆինանսական կազմակերպությունների հետ կնքված վարկային պայմանագրերով նախատեսված որոշ պարտադիր պայմաններ: Համապատասխանաբար, միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված 6,320,300 հազ. ՀՀ դրամ գումարի չափով փոխառությունները (2016թ.՝ 7,298,227 հազ. ՀՀ դրամ) դասակարգվել են «մեկ տարվա ընթացքում» կատեգորիայում՝ Ծանոթագրություն 31-ի մարման ժամկետների վերլուծությունում, և «մինչև 3 ամիս» կատեգորիայում՝ Ծանոթագրություն 27-ի իրացվելիության վերլուծությունում:

(հազար ՀՀ դրամ)

18. Այլ պարտավորություններ

	2017թ.	2016թ.
Կրեդիտորական պարտքեր	2,857,344	1,579,518
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակազմի նկատմամբ	1,311,273	428,957
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	4,168,617	2,008,475
Շահութահարկից բացի այլ հարկային պարտավորություններ	570,668	546,276
Կանխավճարներ	458,539	461,521
Պարտքեր ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	63,406	54,067
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	1,092,613	1,061,864
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	5,261,230	3,070,339

2016թ. -ի ընթացքում 13,580 հազ. ՀՀ դրամի չափով շահութահարկից բացի այլ հարկային պարտավորությունները հաշվանցվել են ընթացիկ հարկային ակտիվների դիմաց:

19. Կապիտալ

Թողարկված կապիտալ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 2,500 սովորական բաժնետոմսերից (2016թ.՝ 2,500 սովորական բաժնետոմսեր), որոնց յուրաքանչյուրի անվանական արժեքը կազմում է 12,000 հազ. ՀՀ դրամ:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժիններ և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

Պահուստների բնույթը և նպատակը

Հողի, շենքերի և փոխադրամիջոցների վերազնահատումից աճ

Հողի, շենքերի և փոխադրամիջոցների վերազնահատումից աճը ներառում է մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը դրանց կուտակային դրական վերազնահատված արժեքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերազնահատման պահուստ

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերազնահատման պահուստը ներառում է իրական արժեքի կուտակային զուտ փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը:

Շահաբաժիններ

2017 թ. ապրիլին Բանկի բաժնետերերի ժողովում Բանկը հայտարարել է շահաբաժիններ 2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար, ընդհանուր 1,000,000 հազ. ՀՀ դրամ արժեքով (մեկ բաժնետոմսի համար՝ 400 հազ. ՀՀ դրամ): Շահաբաժինները վճարվել են 2017 թվականին:

20. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Գործարար միջավայր

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իրավական, հարկային ու օրենսդրական համակարգերի զարգացումը՝ շուկայական տնտեսության պահանջներին համապատասխան: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը առավելապես կախված է այս բարեփոխումներից և զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից իրականացվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային քաղաքականությունների արդյունավետությունից:

Դեկավարությունը գտնում է, որ ձեռնարկում է համապատասխան միջոցներ ներկայիս իրավիճակում Խմբի գործունեության կայունությունը ապահովելու համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)

Իրավական միջավայր

Իր քնականոն գործունեության ընթացքում Խումբը հանդիսանում է դատական հայցերի և պահանջների առարկա: Ղեկավարության համոզմամբ նման հայցերի և պահանջների արդյունքում ծագող հնարավոր պարտավորությունները (առկայության դեպքում) էական բացասական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի ֆինանսական վիճակի կամ հետագա գործունեության արդյունքների վրա:

Հարկային միջավայր

ՀՀ հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ են հաճախակի փոփոխությունները օրենսդրությունում, պաշտոնական հայտարարություններում և դատական որոշումներում, որոնք հաճախ ոչ հստակ և հակասական են և ենթակա տարընթերցումների տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տոկոսային վճարներ: Հարկային օրենսդրությունը խախտելու դեպքում, լրացուցիչ հարկային պարտավորություններ, տույժեր և տուգանքներ չեն կարող կիրառվել հարկային մարմինների կողմից, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները ՀՀ-ում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի էական են, քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը գտնում է, որ պատշաճ կերպով է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ հիմնված ՀՀ հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների իր մեկնաբանությունների վրա: Սակայն, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբեր լինել, և ֆինանսական վիճակի վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել, եթե տվյալ մարմինները կարողանան պարտադրել իրենց մեկնաբանությունները:

Պայմանագրային և պայմանական պարտավորություններ

Ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի պայմանական և պայմանագրային պարտավորությունները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2017թ.	2016թ.
Վարկային բնույթի պարտավորություններ		
Վարկային գծեր	5,992,255	4,644,872
Վարկային քարտեր	14,738,252	13,244,744
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	4,334,170	3,241,950
	25,064,677	21,131,566
Գործառնական վարձակալության գծով պարտավորություններ		
Մինչև 1 տարի	980	698,535
1-ից մինչև 5 տարի	328,373	2,672,473
5 տարուց ավել	342,102	530,058
	671,455	3,901,066
Պայմանագրային և պայմանական պարտավորություններ (մինչև գրավով նվազեցում)	25,736,132	25,032,632
Հանած՝ ակրեդիտիվների գծով ապահովման միջոց հանդիսացող ավանդները (Ծան. 15)	(76,000)	(40,128)
Պայմանագրային և պայմանական պարտավորություններ	25,660,132	24,992,504

(հազար ՀՀ դրամ)

21. **Զուտ տոկոսային եկամուտ**

	<i>2017թ.</i>	<i>2016թ.</i>
Տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	27,894,928	28,540,551
Վաճառքի համար նատչելի ֆինանսական ակտիվներ	1,385,478	1,492,322
Հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	945,035	340,149
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	627,795	191,960
Այլ	100,813	58,531
	<u>30,954,049</u>	<u>30,623,513</u>
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	1,111,586	994,108
	<u>32,065,635</u>	<u>31,617,621</u>
Տոկոսային ծախս		
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	7,383,558	5,661,552
Այլ փոխառություններ	6,469,427	7,140,073
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	875,308	1,010,974
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	2,962	100,305
Այլ	115,179	30,832
	<u>14,846,434</u>	<u>13,943,736</u>
Զուտ տոկոսային եկամուտ	<u>17,219,201</u>	<u>17,673,885</u>

22. **Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ**

Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտը ներառում է հետևյալ հոդվածները.

	<i>2017թ.</i>	<i>2016թ.</i>
Պլաստիկ քարտերի սպասարկում	2,055,195	1,673,236
Դրամական փոխանցումներ	669,802	600,555
Բանկային հաշիվների սպասարկման վճարներ	564,444	481,505
Կանխիկացման ծառայություններ	165,286	156,879
Երաշխիքների և ակրեդիտիվների թողարկում	74,564	37,494
Այլ	327,138	298,304
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	<u>3,856,429</u>	<u>3,247,973</u>
Պլաստիկ քարտերի սպասարկում	1,191,250	1,406,577
Դրամական փոխանցումներ	74,705	75,595
Այլ	176,362	158,167
Միջնորդավճարների գծով ծախս	<u>1,442,317</u>	<u>1,640,339</u>
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	<u>2,414,112</u>	<u>1,607,634</u>

23. **Զուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից**

	<i>2017թ.</i>	<i>2016թ.</i>
Զուտ օգուտ արտարժույթի առք ու վաճառքից	1,422,277	1,285,720
Զուտ օգուտ/(վնաս) արտարժույթի վերագնահատումից	670,431	(318,688)
	<u>2,092,708</u>	<u>967,032</u>

(հազար ՀՀ դրամ)

24. Այլ եկամուտ

	2017թ.	2016թ.
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	2,762,018	2,662,596
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ	–	96,203
Այլ վնասների փոխհատուցում	–	46,999
Մարքեթինգային գործունեության գծով փոխհատուցում	–	33,212
Այլ	223,246	289,205
Ընդամենը այլ եկամուտ	2,985,264	3,128,215

25. Այլ գործառնական ծախսեր

Այլ գործառնական ծախսերը ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2017թ.	2016թ.
Վարկերի հավաքագրման գծով ծախսեր	349,776	106,287
Շահութահարկից բացի այլ հարկեր	253,541	276,643
Երաշխիքային վճարներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	221,900	174,300
Այլ ակտիվների օտարումից վնաս	171,795	116,830
Հիմնական միջոցների օտարումից վնաս	139,145	–
Քեշբեքերի և վարկային քարտերի բռնումների գծով ծախսեր	134,361	97,382
Ինկասացիոն ծախսեր	123,284	111,018
Փոխադրամիջոցների վերագնահատումից կորուստներ	57,772	–
Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գծով ծախսեր	27,436	26,300
Վճարված տույժեր և տուգանքներ	4,458	16,192
Այլ	168,569	139,104
Այլ գործառնական ծախսեր	1,652,037	1,064,056

26. Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2017թ.	2016թ.
Գործառնական վարձակալության գծով ծախս	695,883	644,600
Հիմնական միջոցների նորոգում և տեխնիկական սպասարկում	636,445	554,683
Գովազդ և մարքեթինգ	413,727	389,113
Անվտանգություն	342,740	316,328
Կապ	244,990	217,046
Ապահովագրություն	200,063	149,298
Կոմունալ ծառայություններ և գրասենյակային պարագաներ	161,359	264,523
Ներկայացուցչական ծախսեր	99,107	97,153
Բարեգործություն	60,513	77,132
Այլ	391,914	266,361
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	3,246,741	2,976,237

27. Ռիսկերի կառավարում

Ներածություն

Ռիսկերը բնորոշ են Խմբի գործունեությանը և կառավարվում են մշտական հայտնաբերման, չափման և մոնիթորինգի գործընթացների միջոցով, որոնք ենթակա են ռիսկերի սահմանաչափերին և մշտական վերահսկողության: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը ունի որոշիչ նշանակություն Խմբի եկամտաբերության հաստատուն մակարդակի պահպանման հարցում, և Խմբի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների շրջանակում ի հայտ եկող ռիսկերի համար: Հիմնական ռիսկերը, որոնք ենթակա է Խումբը, վարկային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերն են: Վերջինս իր հերթին բաժանվում է արտարժույթային և տոկոսադրույքի ռիսկերի: Խումբը ենթակա է նաև գործառնական ռիսկերի:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ներածություն (շարունակություն)

Ռիսկերի կառավարման գործառնությունը ծածկում է նաև այնպիսի բիզնես ռիսկեր, ինչպիսիք են շրջակա միջավայրում, տեխնոլոգիաներում և տնտեսության ճյուղերում փոփոխությունները՝ դրանց հետ առնչություն ունեցող տարբեր ստորաբաժանումների ներգրավման միջոցով:

Ռիսկերի կառավարման համակարգ

Ռիսկերի հայտնաբերման և վերահսկման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի խորհուրդը, սակայն առկա են առանձին անկախ մարմիններ, որոնք պատասխանատու են ռիսկերի կառավարման և մոնիթորինգի համար:

Բանկի խորհուրդը

Բանկի խորհուրդը պատասխանատու է ընդհանուր ռիսկերի կառավարման քաղաքականության, ռիսկերի կառավարման ռազմավարության և սկզբունքների հաստատման համար:

Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Գլխավոր գործադիր տնօրենը պատասխանատու է խմբում ռիսկերի գործընթացի կառավարման և վերահսկման համար:

Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողով

Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովը ընդհանուր առումով պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ռազմավարության և դրա իրականացման սկզբունքների, շրջանակների, քաղաքականությունների և սահմանաչափերի մշակման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի հիմնարար խնդիրների համար և կառավարում ու վերահսկում է ռիսկերի հետ կախված համապատասխան որոշումները:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է բոլոր տեսակի ռիսկերի սահմանման, գնահատման, վերահսկողության և կառավարման համար: Անկախ վերահսկման գործընթաց ապահովելու համար յուրաքանչյուր քայլից հետո ներկայացվում է հաշվետվություն:

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման բաժին

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման բաժինը պատասխանատու է խմբի ակտիվների և պասիվների և ընդհանուր ֆինանսական կառուցվածքի կառավարման համար: Այն նաև պատասխանատու է խմբի ֆինանսավորման և իրացվելիության ռիսկերի համար:

Ներքին աուդիտ

Խմբի կողմից իրականացվող ռիսկերի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում Ներքին աուդիտի ստորաբաժանման կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ խմբի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի ստորաբաժանումը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Աուդիտի հանձնաժողովին:

Ռիսկերի գնահատման և հաշվետվության համակարգեր

Տարբեր ռիսկերի վերլուծության և գնահատման ժամանակ Խումբն ընդունում է անհատական մոտեցում՝ կիրառելով վիճակագրական մոդելներ, զգայունության վերլուծություններ, ինչպես նաև վերլուծելով տարբեր ռիսկային ցուցանիշների դինամիկան և անհրաժեշտության դեպքում ձեռնարկելով համապատասխան միջոցներ: Մոդելները հետազայում փորձարկվում են վավերականության ստուգման նպատակով: Խումբը նաև կիրառում է վատագույն դեպքի սցենարներ, որոնք կառաջանան այն դեպքում, երբ ծայրահեղ դեպքերը, որոնք քիչ հավանական է, որ տեղի կունենան, փաստացի տեղի են ունենում:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ներածություն (շարունակություն)

Ռիսկերի դիտարկումը և վերահսկումը հիմնականում իրականացվում է Խմբի կողմից հաստատված սահմանաչափերի հիման վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Խմբի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական միջավայրը, ինչպես նաև այն ռիսկի մակարդակը, որը Խումբը պատրաստ է ընդունել՝ լրացուցիչ շեշտադրելով տնտեսության ընտրված ոլորտները: Բացի այդ, Խումբը դիտարկում և գնահատում է ընդհանուր ռիսկին ենթարկվելու առավելագույն մակարդակը բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործունեությունների գծով:

Բոլոր բիզնես ուղղություններին վերաբերող վարկային ռիսկի մասին տեղեկատվությունը ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերը վերլուծելու, վերահսկելու և վաղ հայտնաբերելու համար: Այս տեղեկատվությունը ներկայացվում և բացատրվում է Գլխավոր գործադիր տնօրենին, Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովին և բոլոր բիզնես ստորաբաժանումների ղեկավարներին: Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովին ներկայացված հաշվետվությունը ներառում է ընդհանուր վարկային ռիսկին ենթարկվածության վերլուծություն, վարկերի համակենտրոնացման սահմանաչափերի դիտարկման արդյունքները, ճեղքվածքների (GAP) վերլուծություն, VaR գնահատում, իրացվելիության գործակիցներ և նպատակային ցուցանիշների վերլուծություն, սթրես թեստ վերլուծություն, ընդհանուր ռիսկի ախտորոշիչ վերահսկում և ռիսկերի պրոֆիլի փոփոխությունները: Եռամսյակային կտրվածքով մանրամասն հաշվետվություն է ներկայացվում հաճախորդների, տնտեսության և բիզնես ուղղությունների ռիսկերի վերաբերյալ: Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովը քննարկում է ռիսկերի հետ կապված էական խնդիրները և հաստատում քայլերը՝ ուղղված դրանց նվազեցմանը և կառավարմանը: Բանկի խորհուրդը եռամսյակը մեկ ստանում է ռիսկերի համապարփակ հաշվետվություն, ինչը ներառում է անհրաժեշտ ամբողջական տեղեկատվություն Խմբի ընդհանուր ռիսկերը գնահատելու և դրանց մասին եզրակացություն կազմելու համար:

Խմբի բոլոր մակարդակների համար հատուկ հարմարեցված ռիսկերի հաշվետվություններ են պատրաստվում և ներկայացվում, որպեսզի բոլոր բիզնես ստորաբաժանումները ապահովված լինեն լիարժեք, անհրաժեշտ և արդի տեղեկատվությամբ:

Ռիսկերի սահմանաչափերի խախտման դեպքում օրական ահազանգներ են ուղարկվում Խմբի համապատասխան ստորաբաժանումներին, ինչպես նաև Գլխավոր գործադիր տնօրենին, և քննարկվում ու կիրառվում են համապատասխան միջոցներ:

Ռիսկերի նվազեցում

Որպես ընդհանուր ռիսկերի կառավարման գործընթացի մաս, Խումբը կիրառում է ածանցյալ և այլ գործիքներ՝ կառավարելու համար տոկոսադրույքների և արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններից առաջացող ռիսկը, կապիտալի և վարկային ռիսկերը, ինչպես նաև կանխատեսվող գործարքներից առաջացող ռիսկերը:

Խումբը լայնորեն օգտագործում է գրավ՝ վարկային ռիսկը նվազեցնելու նպատակով:

Ռիսկերի գերկենտրոնացում

Ռիսկի համակենտրոնացումը ի հայտ է գալիս այն դեպքերում, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են համանման գործունեություն, կամ երբ գործունեությունը վարում են մեկ աշխարհագրական տարածաշրջանում, կամ երբ գտնվում են համանման տնտեսական գործունեության ազդեցության ներքո, որոնց հետևանքով իրենց պարտավորությունների կատարումը նմանապես է արձագանքում տնտեսական, քաղաքական և այլ պայմանների փոփոխությանը: Ռիսկի համակենտրոնացումները արտացոլում են Խմբի գործունեության արդյունքների համեմատական զգայունությունն այն պայմանների նկատմամբ, որոնք ազդում են որոշակի ոլորտի կամ աշխարհագրական տարածաշրջանի վրա:

Ռիսկի գերկենտրոնացումից խուսափելու նպատակով Խմբի քաղաքականությունը և ընթացակարգերը ներառում են յուրաքանչյուր սկզբունքներ, որոնք ուղղված են առավելագույն կերպով բազմազանեցված պորտֆել ապահովելուն: Իրականացվում է սահմանված համակենտրոնացման կառավարում:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որի պատճառով Խումբը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների կողմից պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Խումբը իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում՝ սահմանելով ռիսկի այն սահմանաչափը, որը պատրաստ է ընդունել անհատական գործընկերների և աշխարհագրական ու տնտեսական համակենտրոնացումների համար, ինչպես նաև դիտարկելով զգայունությունը նման սահմանաչափերի նկատմամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Խումբը հաստատել է վարկային որակի ստուգման գործընթաց՝ ապահովելու գործընկերների վարկունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղ բացահայտումը, ներառյալ գրավների պարբերաբար վերանայումը: Գործընկերների սահմանաչափերը հաստատված են վարկային ռիսկերի դասակարգման համակարգի միջոցով, որը յուրաքանչյուր գործընկերոջ համար սահմանում է ռիսկի վարկանիշ: Ռիսկերի վարկանիշները ենթակա են պարբերաբար վերանայման: Վարկերի որակի ստուգման գործընթացը Խմբին թույլ է տալիս գնահատել հնարավոր վնասը այն ռիսկերի հետևանքով, որոնց նկատմամբ այն զգայուն է, և ձեռնարկել ուղղիչ գործողություններ:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներից ծագող վարկային ռիսկը ցանկացած պահի սահմանափակվում է ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացված դրական իրական արժեքով:

Վարկային բնույթ ունեցող պարտավորությունների հետ կապված ռիսկեր

Խումբը իր հաճախորդներին ընձեռում է երաշխիքների ստացման հնարավորություն, որոնց գծով Խմբի մոտ կարող է անհրաժեշտություն ծագել հաճախորդների անունից կատարելու վճարումներ: Հաճախորդները նման վճարումները հատուցում են Խմբին՝ ակրեդիտիվների տրամադրման պայմաններին համապատասխան: Նշված պայմանագրերի համաձայն՝ Խումբը կրում է ռիսկեր, որոնք համարժեք են վարկային ռիսկերին, և նվազեցվում են նույն ընթացակարգերի և ռիսկի վերահսկման քաղաքականության վարման շնորհիվ:

Ռիսկի առավելագույն չափը ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության տարրերի վրա, ներառյալ ածանցյալ գործիքները, գտման և գրավի պայմանագրերի միջոցներով ռիսկը մեղմացնելու ազդեցությունից առաջ, ներկայացված է հաշվեկշռային արժեքով:

Իրական արժեքով ներկայացված ֆինանսական գործիքների դեպքում, հաշվեկշռային արժեքը արտահայտում է ընթացիկ վարկային ռիսկը, բայց ոչ ռիսկի առավելագույն չափը, որը կարող է առաջանալ արժեքի փոփոխությունից:

Ֆինանսական գործիքների յուրաքանչյուր մակարդակի վարկային ռիսկի առավելագույն չափի վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է առանձին ծանոթագրություններում: Ապահովման միջոցների և ռիսկի նվազեցման այլ մեթոդների ազդեցությունը ներկայացված է Ծանոթագրություններ 10-ում և 11-ում:

Վարկերի որակը՝ ըստ ֆինանսական ակտիվի դասերի

Խումբը ղեկավարում է ֆինանսական ակտիվների վարկային որակը ներքին վարկանիշերի միջոցով: Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության մեջ տեղ գտած վարկերի հետ կապված հոդվածների բաշխումն ըստ դասերի՝ Խմբում ընդունված ներքին վարկանիշերին համապատասխան:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված աղյուսակում հաճախորդներին տրված բարձր վարկանիշով վարկերը ներկայացնում են վարկային նվազագույն ռիսկ պարունակող վարկերը, որոնք ունեն նվազագույն վարկային ռիսկ կամ ապահովված են բարձր իրացվելի գրավով (կանխիկ դրամի տեսքով գրավ կամ պետական երաշխիք): Լավ ֆինանսական դրությամբ և վարկի լավ սպասարկմամբ այլ վարկառուները ներառված են ստանդարտ վարկանիշով վարկերում: Ցածր վարկանիշով վարկերի կազմում ներառվում են ժամկետանց վարկերը, որոնք սակայն անհատապես արժեզրկված չեն:

2017թ. դեկտեմբերի 31	Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված			Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված		Ընդամենը
	Բարձր վարկանիշ	Ստանդարտ վարկանիշ	Ցածր վարկանիշ	արժեզրկված	Անհատապես արժեզրկված	
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր						
- Կորպորատիվ վարկավորում	70,452	54,481,211	-	297,457	3,298,980	58,148,100
- Գյուղատնտեսական վարկեր	13,182	54,174,225	-	531,631	-	54,719,038
- Սպառողական վարկեր	356,367	37,754,782	-	151,333	-	38,262,482
- Վարկային քարտեր	1,000,544	9,653,699	-	74,029	-	10,728,272
- Հիփոթեքային վարկեր	-	9,186,624	-	36,703	-	9,223,327
- Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր	-	6,422,330	-	10,193	-	6,432,523
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք զուտ գումարներ	-	12,676,324	-	119,641	88,780	12,884,745

2016թ. դեկտեմբերի 31	Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված			Ժամկետանց, բայց ոչ անհատապես արժեզրկված		Ընդամենը
	Բարձր վարկանիշ	Ստանդարտ վարկանիշ	Ցածր վարկանիշ	արժեզրկված	Անհատապես արժեզրկված	
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր						
- Կորպորատիվ վարկավորում	9,488	44,373,060	-	306,804	4,478,068	49,167,420
- Գյուղատնտեսական վարկեր	22,027	58,103,434	-	1,274,337	-	59,399,798
- Սպառողական վարկեր	155,841	32,022,948	-	236,138	-	32,414,927
- Վարկային քարտեր	217,639	10,320,448	-	186,124	-	10,724,211
- Հիփոթեքային վարկեր	-	7,552,056	-	79,655	-	7,631,711
- Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր	-	5,856,019	-	27,960	-	5,883,979
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք զուտ գումարներ	-	9,498,409	-	80,941	181,632	9,760,982

Ժամկետանց վարկերն ու փոխառություններն ընդգրկում են այն վարկերն ու փոխառություններն, որոնք ժամկետանց են մի քանի օր կամ չեն հանդիսանում անհատապես արժեզրկված: Ժամկետանց վարկերի վերլուծությունն ըստ ժամկետների, հաշված վճարման ուշացման պահից, ներկայացված է հաջորդիվ:

Ժամկետանց, բայց անհատապես ոչ արժեզրկված վարկերի վերլուծությունը՝ ըստ վճարման ուշացման ժամկետների, ֆինանսական ակտիվների դասերի կտրվածքով.

2017թ. դեկտեմբերի 31	Մինչև 30 օր	31-60 օր	61-90 օր	90 օրից առավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր					
Կորպորատիվ վարկավորում	128,491	30,183	19,973	118,810	297,457
Գյուղատնտեսական վարկեր	49,388	257,897	117,209	107,137	531,631
Սպառողական վարկեր	79,416	20,505	22,373	29,039	151,333
Վարկային քարտեր	34,758	17,254	8,837	13,180	74,029
Հիփոթեքային վարկեր	27,091	1,230	2,076	6,306	36,703
Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր	5,839	1,445	718	2,191	10,193
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք զուտ գումարներ	18,226	86,023	363	15,029	119,641
Ընդամենը	343,209	414,537	171,549	291,692	1,220,987

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

2016թ. դեկտեմբերի 31	Մինչև 30 օր	31-60 օր	61-90 օր	90 օրից առավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր					
Կորպորատիվ վարկավորում	66,004	66,106	64,304	110,390	306,804
Գյուղատնտեսական վարկեր	111,584	648,163	302,913	211,677	1,274,337
Սպառողական վարկեր	117,873	46,846	28,441	42,978	236,138
Վարկային քարտեր	86,947	28,158	21,127	49,892	186,124
Հիփոթեքային վարկեր	26,084	19,160	79	34,332	79,655
Ոսկու գրավադրամաբ վարկեր	15,713	2,287	4,876	5,084	27,960
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	21,050	2,356	1,225	56,310	80,941
Ընդամենը	445,255	813,076	422,965	510,663	2,191,959

Արժեզրկման գնահատում

Վարկերի արժեզրկումը գնահատելու հիմնական գործոնները հետևյալն են՝ արդյոք տոկոսների և մայր գումարի վճարումները ժամկետանց են ավելի քան 90 օր, արդյոք հայտնի են գործընկերների որևէ ֆինանսական դժվարությունների, նրանց վարկային վարկանիշի նվազման կամ պայմանագրի սկզբնական պայմանների խախտման դեպքեր: Խումբն արժեզրկման գնահատումն իրականացնում է երկու պահուստների մակարդակով՝ անհատական և խմբային հիմունքներով գնահատվող պահուստներ:

Անհատապես գնահատվող պահուստներ

Խումբն անհատապես սահմանում է յուրաքանչյուր անհատապես էական վարկի պահուստի ստեղծման անհրաժեշտությունը: Պահուստների չափի որոշման ժամանակ հաշվի են առնվում հետևյալ հանգամանքները. գործընկերոջ գործարար-ծրագրի կայունությունը, ֆինանսական բարդությունների ծագման դեպքում նրա ունակությունները՝ բարելավելու գործունեության արդյունքները, մասնկացման պարագայում՝ կանխատեսվող ստացվելիք գումարները և ակնկալվող վճարման ենթակա շահաբաժինների գումարները, ֆինանսական օգնության ներգրավման հնարավորությունը, ապահովման միջոցի իրացման արժեքը, ինչպես նաև դրամական միջոցների ակնկալվող ժամկետները: Արժեզրկումից վնասները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կամ ավելի հաճախ, եթե չնախատեսված իրավիճակը պահանջում է ավելի մեծ ուշադրություն:

Խմբային հիմունքով գնահատվող պահուստներ

Անհատապես էական չհանդիսացող վարկերի, ներառյալ՝ վարկային քարտերը, հիփոթեքային վարկերը և չապահովված սպառողական վարկերը, ինչպես նաև անհատապես էական, բայց անհատապես արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշեր չունեցող վարկերի գծով պահուստները գնահատվում են խմբային հիմունքներով: Պահուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, այդ թվում յուրաքանչյուր վարկային պորտֆել թեստավորվում է առանձին:

Խմբային հիմունքով գնահատման դեպքում որոշվում է պորտֆելի արժեզրկումը, որը կարող է տեղի ունենալ նույնիսկ անհատական արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշերի բացակայության դեպքում: Արժեզրկումից վնասները որոշվում են հետևյալ տեղեկատվության հիման վրա. պորտֆելի գծով նախորդ ժամանակաշրջանների վնասները, ընթացիկ տնտեսական պայմանները, մոտավոր ժամանակահատվածը՝ սկսած հնարավոր կորստի պահից մինչև այն պահը, երբ կհաստատվի, որ այն պահանջում է անհատապես գնահատվող արժեզրկման պահուստի ստեղծում, ինչպես նաև, ստացման ենթակա ակնկալվող գումարները և ակտիվի արժեզրկումից հետո արժեքի վերականգնումը: Ստորաբաժանման ղեկավարությունը պատասխանատվություն է կրում այդ ժամանակահատվածի որոշման համար, որը կարող է տևել մինչև մեկ տարի: Այնուհետև արժեզրկման պահուստը ստուգվում է Խմբի քաղաքականությանը համապատասխանության տեսանկյունից՝ Բանկի վարկային ստորաբաժանման կողմից:

Խմբի ֆինանսական ակտիվների մեծամասնությունը տեղաբաշխված է Հայաստանի Հանրապետությունում:

(հազար ՀՀ դրամ)

27. **Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Խումբը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի զսպման նպատակով դեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի, իրականացնում է ակտիվների կառավարում՝ հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի առկայություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

Խումբը ունի բարձր իրացվելի և տարատեսակ ակտիվների պորտֆել, ինչը դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում հեշտությամբ կիրացվի: Խումբը ունի նաև վարկային գծեր, ինչից այն կարող է օգտվել իրացվելիության կարիքների դեպքում: Բացի այդ, Խումբը ՀՀ ԿԲ-ում պահում է դրամային ավանդ (պարտադիր պահուստ), որի գումարը կախված է հաճախորդներից ներգրավված միջոցների ծավալից:

Խումբը գնահատում և կառավարում է իրացվելիությունը հիմնականում առանձին կազմակերպությունների մակարդակով՝ հիմնվելով ԿԲ-ի կողմից սահմանած նորմատիվների վրա: Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ նորմատիվները կազմել են՝

	<i>Սահմանային արժեք</i>	<i>2017 թ., %</i>	<i>2016 թ., %</i>
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ընդհանուր ակտիվներ)	Նվազագույնը 15%	28.37%	29.42%
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	Նվազագույնը 60%	178.65%	219.75%

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չգեղչված պարտավորությունների հիման վրա:

Բացառություն են կազմում առևտրային ածանցյալ գործիքները, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով առանձին սյունակում, ինչպես նաև համախառն մարվող ածանցյալ գործիքները, որոնք ներկայացված են ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Սակայն Խումբը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Խումբը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Խմբի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջաններում ավանդները պահանջելու պատմական վիճակագրության հիման վրա:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Առևտրային ածանցյալ գործիքներ	Մինչև 3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ջուտ մարվող իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	140,968	-	-	-	-	140,968
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	55,091	-	-	-	55,091
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	-	1,512,944	-	-	-	1,512,944
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	-	77,401,850	75,900,468	16,319,519	10,810,893	180,432,730
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	1,088,299	694,993	8,423,773	-	10,207,065
Այլ փոխառություններ	-	7,501,829	13,255,769	49,080,561	5,052,553	74,890,712
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	3,987,632	-	-	180,985	4,168,617
Ընդամենը չգեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	140,968	91,547,645	89,851,230	73,823,853	16,044,431	271,408,127
Վարկերի բնույթի պարտավորություններ	-	25,064,677	-	-	-	25,064,677

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Առևտրային ածանցյալ գործիքներ	Մինչև 3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ջուտ մարվող իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	1,891	-	-	-	-	1,891
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	34,543	-	-	-	34,543
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	-	59,327,694	53,889,831	12,665,073	7,030,584	132,913,182
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	1,105,608	8,303,491	11,057,922	-	20,467,021
Այլ փոխառություններ	-	8,320,925	17,239,165	64,534,611	3,728,519	93,823,220
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	2,008,475	-	-	-	2,008,475
Ընդամենը չգեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	1,891	70,797,245	79,432,487	88,257,606	10,759,103	249,248,332
Վարկերի բնույթի պարտավորություններ	-	21,131,566	-	-	-	21,131,566

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)

Մարման ժամկետների վերլուծությունը չի արտացոլում այն ընթացիկ հաշիվների միջոցների պատմական կայունությունը, որոնց վերադարձը սովորաբար տեղի է ունենում ավելի երկար ժամանակահատվածի ընթացքում, քան ներկայացված է վերոնշյալ աղյուսակում: Այդ մնացորդները աղյուսակում ներառված են մինչև 3 ամիս մարման ժամկետ ունեցող գումարներում:

Պահանջները հաճախորդների նկատմամբ ներառում են ֆիզիկական անձանցից ներգրավված ժամկետային ավանդները: ՀՀ օրենսդրության համաձայն Բանկը պարտավոր է հետ վճարել նման ավանդները ավանդատուի առաջին իսկ պահանջով: Վերոնշյալ աղյուսակում այդ ավանդները դասակարգված են ըստ մարման ժամկետների:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների, ներառյալ արտարժույթի փոխարժեքի, տոկոսադրույքների և բաժնային գործիքների գների փոփոխության արդյունքում:

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Խմբի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս Խմբի ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքի հնարավոր հավանական փոփոխությունների նկատմամբ, բոլոր այլ փոփոխական մեծությունները հաստատուն լինելու դեպքում:

Ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության զգայունությունը իրենից ներկայացնում է տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունը մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամտի վրա, որը հաշվարկվել է՝ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա լողացող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների նկատմամբ: Կապիտալի զգայունությունը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով հաստատուն տոկոսադրույքով վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժեր:

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2017 թ.</i>	<i>Ջուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2017 թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2017 թ.</i>
Հայկական դրամ	1.60%	(92,880)	(79,788)
ԱՄՆ Դոլար	0.70%	(44,392)	(254,045)

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2017 թ.</i>	<i>Ջուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2017 թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2017 թ.</i>
Հայկական դրամ	3.50%	203,175	174,536
ԱՄՆ Դոլար	0.08%	5,073	29,034

(հազար ՀՀ դրամ)

27. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Արժույթ	Բազիսային կետերի ավելացում 2016 թ.	Ջուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2016 թ.	Կապիտալի զգայունություն 2016 թ.
Շայկական դրամ	3.70%	(248,081)	(356,132)
ԱՄՆ Դոլար	1.00%	(52,266)	(421,626)

Արժույթ	Բազիսային կետերի նվազում 2016 թ.	Ջուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2016 թ.	Կապիտալի զգայունություն 2016 թ.
Շայկական դրամ	3.70%	248,081	356,132
ԱՄՆ Դոլար	1.00%	52,266	421,626

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Ղեկավարությունը սահմանել է արտարժույթային դիրքերի սահմանաչափեր՝ հիմնվելով ԿԲ կողմից սահմանված նորմատիվների վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խումբն ունի էական արժույթային դիրքեր դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության վրա, երբ այլ փոփոխական արժեքները հաստատուն են (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ ոչ առևտրային դրամական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի զգայունությունից): Կապիտալի վրա ազդեցությունը չի տարբերվում ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության վրա ազդեցությունից: Բացասական գումարները արտացոլում են ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ զուտ աճը:

Արժույթ	Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն % 2017թ.	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2017թ.	Արտարժույթի փոփոխություն % 2016թ.	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2016թ.
ԱՄՆ դոլար	3.50%	204,125	6.00%	122,725
ԱՄՆ դոլար	(3.50%)	(204,125)	(6.00%)	(122,725)
Եվրո	13.70%	238,731	11.00%	63,000
Եվրո	(6.30%)	(109,782)	(11.00%)	(63,000)

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը համակարգի խափանման, աշխատակազմի կողմից թույլ տրված սխալների, խարդախությունների կամ արտաքին գործոնների հետևանքով հնարավոր կորուստի ռիսկն է: Երբ ներքին վերահսկողության համակարգը դադարում է գործել, գործառնական ռիսկերը կարող են վնաս հասցնել համբավին, ունենալ իրավական հետևանքներ կամ բերել ֆինանսական վնասներ: Խումբը չի ենթադրում, որ բոլոր գործառնական ռիսկերը վերացված են, սակայն ներքին վերահսկողության համակարգի օգնությամբ և հնարավոր ռիսկերի որոշման և համապատասխան ռեակցիայի միջոցով խումբը կարող է կառավարել նման ռիսկերը: Ներքին վերահսկողության համակարգը նախատեսում է պարտավորությունների արդյունավետ բաժանման, մուտքի թույլատվության, համադրման և հաստատման ընթացակարգեր, աշխատակազմի ուսուցում և գնահատում՝ այդ թվում ներքին աուդիտի միջոցով:

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքի չափման գործընթացներ

Խմբի ղեկավարությունը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, օրինակ՝ չգնանշվող առևտրային և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքների, ներդրումային գույքի և շենքերի համար, այնպես էլ իրական արժեքի ոչ պարբերաբար չափման քաղաքականությունը, օրինակ՝ վաճառքի համար պահվող ակտիվների համար:

Արտաքին գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների գնահատման համար, ինչպիսիք են գույքերը, առևտրային և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը և ածանցյալ գործիքները: Արտաքին գնահատողների ներգրավումը որոշվում է ղեկավարության կողմից: Ընտրությունը կատարվում է՝ հիմնվելով այնպիսի չափանիշների վրա, ինչպիսիք են շուկայի մասին տեղեկացվածությունը, վարկանիշը, անկախությունը և մասնագիտական ստանդարտների պահպանումը:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին ղեկավարությունը վերլուծում է այն ակտիվների և պասիվների արժեքների փոփոխությունները, որոնք ենթակա են վերագնահատման Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համաձայն: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ՝ համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ղեկավարությունը Խմբի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի փոփոխությունը յուրաքանչյուր համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ՝ որոշելու համար տվյալ փոփոխության հիմնավորված լինելը:

Իրական արժեքի հիերարխիա

Իրական արժեքի վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտման նպատակով Խումբը առանձնացրել է ակտիվների և պարտավորությունների դասեր՝ հիմնվելով ակտիվների և պարտավորությունների բնույթի, առանձնահատկությունների, ռիսկերի, ինչպես նաև իրական արժեքի հիերարխիայի վրա:

	<i>Իրական արժեքի չափումը՝ օգտագործելով</i>			<i>Ընդամենը</i>
	<i>Ակտիվ շուկայում գնանշվող գներ (1-ին մակարդակ)</i>	<i>Հական դիտարկելի ելակետային տվյալներ (2-րդ մակարդակ)</i>	<i>Հական ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ (3-րդ մակարդակ)</i>	
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	–	27,426	–	27,426
- Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	–	(140,968)	–	(140,968)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	–	17,649,855	–	17,649,855
- Բաժնային գործիքներ	1,453,450	–	–	1,453,450
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ՝ Փոխադրամիջոցներ	–	–	303,134	303,134
Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է				
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	–	–	177,418,878	177,418,878
Պարտավորություններ, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է				
- Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	–	–	164,614,010	164,614,010
- Թողարկված պարտքային արժեթղթեր՝ ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր	–	3,027,096	–	3,027,096

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի հիերարխիա (շարունակություն)

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքի չափումը՝ օգտագործելով			Ընդամենը
	Ակտիվ շուկայում գնանշվող գներ (1-ին մակարդակ)	Հական դիտարկելի ելակետային տվյալներ (2-րդ մակարդակ)	Հական ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ (3-րդ մակարդակ)	
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	24,974	-	24,974
- Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	(1,891)	-	(1,891)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	-	25,199,750	-	25,199,750
- Բաժնային գործիքներ	994,217	-	-	994,217
Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	156,853,320	156,853,320
Պարտավորություններ, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է				
- Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	-	-	118,747,644	118,747,644

Իրական արժեքով չարտացոլված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը

Ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքները, բացառությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի, հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ավանդների և ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսերի, մոտ են հաշվեկշռային արժեքներին: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 81,212 հազ. ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքով (2016թ.՝ 81,212 հազ. ՀՀ դրամ) վաճառքի համար մատչելի չգնանշված բաժնային արժեթղթերի իրական արժեքը չի կարող որոշվել:

Ստորև ներկայացված աղյուսակում ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկերի, հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ավանդների և ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսերի հաշվեկշռային և իրական արժեքները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Հաշվեկշռային արժեք 2017թ.	Իրական արժեք 2017թ.	Զճանաչված եկամուտ/ (ծախս) 2017թ.	Հաշվեկշռային արժեք 2016թ.	Իրական արժեք 2016թ.	Զճանաչված եկամուտ/ (ծախս) 2016թ.
Ֆինանսական գործիքներ						
Հաճախորդներին տրված վարկեր	177,513,735	177,418,878	(94,857)	165,222,046	156,853,320	(8,368,726)
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	166,550,033	164,614,010	1,936,023	122,572,134	118,747,644	3,824,490
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր – ՀՀ-ում թողարկված պարտատոմսեր	2,971,160	3,027,096	(55,936)	-	-	-
Ընդամենը չճանաչված՝ իրական արժեքում փոփոխություններ			<u>1,785,230</u>			<u>(4,544,236)</u>

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ

Ստորև նկարագրված են այն մեթոդներն ու ենթադրությունները, որոնք օգտագործվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում իրական արժեքով արտացոլված ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը որոշելու համար, ինչպես նաև իրական արժեքով չարտացոլված այն հոդվածների իրական արժեքը որոշելու համար, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է:

Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշռային արժեքին

Ենթադրվում է, որ իրացվելի և մարման կարճ ժամկետ (մինչև երեք ամիս) ունեցող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքը մոտավորապես համարժեք է իրենց հաշվեկշռային արժեքին: Սույն ենթադրությունը նաև կիրառվում է ցպահանջ ավանդների և անժամկետ խնայողական հաշիվների նկատմամբ:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները, որոնք գնահատվում են օգտագործելով շուկայական ելակետային տվյալներ, հիմնականում տոկոսային և արժույթային սվոպեր են և արտարժույթային ֆորվարդ պայմանագրեր: Ամենահաճախ կիրառվող գնահատման մեթոդները ներառում են ֆորվարդների գնորոշման և սվոպ մոդելներ՝ օգտագործելով ներկա արժեքի հաշվարկներ: Այս մոդելները հաշվի են առնում տարբեր ելակետային տվյալներ, ինչպիսիք են՝ գործընկերների վարկունակությունը, արտարժույթի սփոթ և ֆորվարդ դրույքները և տոկոսադրույքի կորը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Գնահատման մեթոդների և գնորոշման մոդելների միջոցով գնահատված վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերը հիմնականում բաղկացած են ՀՀ Կառավարության պարտատոմսերից: Այդ արժեթղթերը գնահատվում են եկամտաբերության կորի միջոցով, ինչը ընդգրկում է շուկայի կողմից դիտարկելի և ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված տվյալներ:

Հիմնական միջոցներ՝ հող, շենքեր և փոխադրամիջոցներ

Հիմնական միջոցների իրական արժեքը որոշվում է շուկայական համեմատական մեթոդով: Այսինքն, գնահատողի կողմից իրականացված գնահատումը հիմնված է շուկայական գործարքների գների վրա՝ էականորեն ճշգրտված գույքի բնույթի, գտնվելու վայրի և պայմանների տարբերություններն արտացոլելու համար: 2017 թ. հոկտեմբերի 26-ին վերագնահատված փոխադրամիջոցների իրական արժեքը հիմնված է անկախ գնահատող «Ար Վի Էմ Զոնասալտ» ՍՊԸ-ի կողմից իրականացված գնահատման արդյունքների վրա :

29. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և գրավադրված կամ որպես գրավ պահվող ակտիվներ

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջովին չեն ապաճանաչվել

Հետզնման պայմանագրեր

Հետզնման պայմանագրով վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին, և Խումբը դրա փոխարեն ստանում է դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ: Արժեթղթերի արժեքի ավելացման կամ նվազման դեպքում, Խումբը, որոշակի իրավիճակներում, կարող է պահանջել կամ նրանից կարող է պահանջվել դրամական միջոցների տեսքով լրացուցիչ ապահովություն: Խումբը ելել է այն եզրակացության, որ պահպանում է գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները կապված այդպիսի արժեթղթերի հետ, այդ թվում վարկային, շուկայական, երկրային և գործառնական ռիսկերը, և այդ պատճառով չի ապաճանաչել դրանք: Բացի այդ, Խումբը ճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները ստացված դրամական միջոցների նկատմամբ:

Նման ձևով, Խումբն իրավունք ունի վաճառել կամ գրավադրել փոխառությամբ ներգրավված կամ հակադարձ հետզնման պայմանագրով ձեռք բերած արժեթղթերը, բայց պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը: Այս դեպքում գործընկերը պահպանում է սեփականության հետ կապված գրեթե բոլոր ռիսկերը և օգուտները: Հետևաբար, Խումբը չի ճանաչում այդպիսի արժեթղթերը, այլ ճանաչում է առանձին ակտիվ դրամական տեսքով տրամադրված ցանկացած գրավի նկատմամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և գրավադրված կամ որպես գրավ պահվող ակտիվներ (շարունակություն)

Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ, որոնք ամբողջովին չեն ապաճանաչվել (շարունակություն)

Հետզնման պայմանագրերով վաճառված վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի հաշվեկշռային և իրական արժեքը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում է 1,514,868 հազ. ՀՀ դրամ (2016թ.՝ 0):

Համապատասխան պարտավորությունները, արտացոլված այդպիսի գործարքների գծով ստացված դրամական միջոցների դիմաց, ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված են որպես «Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ» 1,510,896 հազ. ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքով (2016թ.՝ 0):

30. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում

Ստորև ներկայացված աղյուսակները ներառում են ֆինանսական ակտիվները, որոնք հաշվանցվել են ֆինանսական պարտավորությունների հետ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, ինչպես նաև հաշվանցման վերաբերյալ իրավաբանորեն ամրագրված գլխավոր համաձայնագրերի և նմանատիպ համաձայնագրերի (ISDA, RISDA և այլն) հետևանքները, որոնք չեն հանգեցնում հաշվանցման ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում:

	ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվութ- յունում		Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվութ- յունում		Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չի իրականացվել		Ջուտ գումար
	ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների համախառն գումար	ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվութ- յունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվութ- յունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվութ- յունում	Ֆինանսական գործիքներ (ոչ դրամական գրավ)	Ստացված դրամական ապահովում	
2017թ. դեկտեմբերի 31							

Ֆինանսական ակտիվի/պարտավորության տեսակը

Պահանջներ բանկերի նկատմամբ՝ հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	2,599,552	–	2,599,552	(2,599,552)	–	–
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	1,510,896	–	1,510,896	(1,510,896)	–	–

	ճանաչված ֆինանսական պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվութ- յունում		Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվութ- յունում		Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չի իրականացվել		Ջուտ գումար
	ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների համախառն գումար	ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվութ- յունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվութ- յունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների գուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվութ- յունում	Ֆինանսական գործիքներ (ոչ դրամական գրավ)	Ստացված դրամական ապահովում	
2016թ. դեկտեմբերի 31							

Ֆինանսական ակտիվի/պարտավորության տեսակը

Պահանջներ բանկերի նկատմամբ՝ հակադարձ հետզնման պայմանագրեր	5,947,650	–	5,947,650	(5,947,650)	–	–
---	-----------	---	-----------	-------------	---	---

(հազար ՀՀ դրամ)

31. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է ակտիվների և պարտավորությունների վերլուծությունը, ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Խմբի պայմանագրային չզեղչված պարտավորությունների մարման վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 27–ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

	2017թ.			2016թ.		
	Մեկ տարվա ընթացքում	Մեկ տարուց ավել	Ընդամենը	Մեկ տարվա ընթացքում	Մեկ տարուց ավել	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	70,331,906	–	70,331,906	55,575,863	–	55,575,863
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	1,085	26,341	27,426	–	24,974	24,974
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	8,081,658	933,956	9,015,614	7,124,881	967,197	8,092,078
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	–	20,699,385	20,699,385	9,059,692	17,215,487	26,275,179
Հաճախորդներին տրված վարկեր	39,287,787	138,225,948	177,513,735	40,153,387	125,068,659	165,222,046
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	5,578,790	7,305,955	12,884,745	4,497,440	5,263,542	9,760,982
Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում	–	382,467	382,467	–	263,639	263,639
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	–	17,383,076	17,383,076	–	15,328,248	15,328,248
Ընթացիկ ակտիվներ	–	–	–	234,387	–	234,387
Հարկերի վերադարձի գծով	1,607,102	1,075,496	2,682,598	1,659,631	834,816	2,494,447
Այլ ակտիվներ	–	–	–	–	–	–
ԸՆԴԱՄԵՆՆԸ	124,888,328	186,032,624	310,920,952	118,305,281	164,966,562	283,271,843
Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	140,968	–	140,968	1,891	–	1,891
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	55,091	–	55,091	34,543	–	34,543
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	1,510,896	–	1,510,896	–	–	–
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	147,438,465	19,111,568	166,550,033	108,272,874	14,299,260	122,572,134
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	978,747	6,931,564	7,910,311	8,727,413	10,806,345	19,533,758
Այլ փոխառություններ	16,916,018	50,630,200	67,546,218	20,020,998	60,589,535	80,610,533
Շահութահարկի գծով ընթացիկ պարտավորություններ	833,453	–	833,453	54,596	–	54,596
Շահութահարկի գծով հետաձգված պարտավորություններ	–	809,099	809,099	–	798,954	798,954
Այլ պարտավորություններ	5,080,246	180,984	5,261,230	2,927,663	142,676	3,070,339
ԸՆԴԱՄԵՆՆԸ	172,953,884	77,663,415	250,617,299	140,039,978	86,636,770	226,676,748
Զուտ	(48,065,556)	108,369,209	60,303,653	(21,734,697)	78,329,792	56,595,095

(հազար ՀՀ դրամ)

32. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Կողմերի կապակցված լինելը որոշելիս հաշվի է առնվում կողմերի փոխհարաբերությունների բովանդակությունը, այլ ոչ միայն դրանց իրավական ձևը:

Կապակցված կողմերը կարող են այնպիսի գործարքների մեջ մտնել, որոնք չէին իրականացվի ոչ կապակցված կողմերի միջև, և կապակցված կողմերի միջև իրականացվող գործարքների գներն ու պայմանները կարող են տարբերվել ոչ կապակցված կողմերի հետ գործարքների գներից և պայմաններից:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնությունների գծով մնացորդները հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ներկայացված են ստորև.

	2017թ.			2016թ.		
	Մայր կազմակերպություն	Նշանակալի ազդեցություն ունեցող բաժնետերեր	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Մայր կազմակերպություն	Նշանակալի ազդեցություն ունեցող բաժնետերեր	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ
Համախառն չմարված վարկեր հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	425,086	-	-	444,962
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	-	445,549	-	-	352,627
Տարվա ընթացքում վարկերի մարումներ	-	-	(366,885)	-	-	(373,884)
Այլ շարժեր	-	-	2,545	-	-	1,381
Համախառն չմարված վարկեր դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	506,295	-	-	425,086
Հանած՝ արժեզրկման գծով պահուստը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	(5,063)	-	-	(2,126)
Զուտ չմարված վարկեր դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	501,232	-	-	422,960
Ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	817,513	-	-	549,036
Տարվա ընթացքում ներգրավված ավանդներ և ընթացիկ հաշիվներ	2,239,199	-	1,431,735	-	-	2,052,734
Տարվա ընթացքում մարված ավանդներ և ընթացիկ հաշիվներ	(2,121,801)	-	(1,599,622)	-	-	(1,794,590)
Այլ շարժեր	4	-	15,728	-	-	10,333
Ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	117,402	-	665,354	-	-	817,513
Պայմանագրային պարտավորություններ և տրված երաշխավորություններ	-	283,955	-	-	46,300	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	174,571	-	-	110,876	-

Ստորև ներկայացված է կապակցված կողմերի հետ գործառնություններից եկամուտներն ու ծախսերը.

	Դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար					
	2017թ.			2016թ.		
	Մայր կազմակերպություն	Նշանակալի ազդեցություն ունեցող բաժնետերեր	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Մայր կազմակերպություն	Նշանակալի ազդեցություն ունեցող բաժնետերեր	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ
Տոկոսային եկամուտներ վարկերի գծով	-	-	21,958	-	-	21,060
Տոկոսային ծախսեր ավանդների գծով	119	-	51,661	-	-	40,948

Ղեկավար անձնակազմին փոխհատուցումները հետևյալն են.

	2017թ.	2016թ.
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ փոխհատուցումներ	1,003,491	1,031,329

(հազար ՀՀ դրամ)

33. Դուստր կազմակերպություններ

2017 և 2016թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են հետևյալ դուստր կազմակերպությունը.

Դուստր կազմակերպություն	Բաժնեմաս/ ձայների քանակ, %		Գործունեության հիմնական վայր	Գրանցման երկիր	Գործունեության բնույթ
	2017	2016			
«ԱԳԲԱ Լիզինգ» ՎԿ ՓԲԸ	100%	54%	Հայաստանի Հանրապետություն	Հայաստանի Հանրապետություն	Վարկային կազմակերպություն

2017 թ. նոյեմբերի 2-ին Խումբը ձեռք է բերել «ԱԳԲԱ Լիզինգ» ՎԿ ՓԲԸ -ի քվեարկող բաժնետոմսերի լրացուցիչ 38%-ը՝ իր բաժնեմասը հասցնելով 92%-ի: Չվերահսկվող բաժնեմասի բաժնետերերին որպես դրամային փոխհատուցում վճարվել է 1,323,964 հազ. ՀՀ դրամ: «ԱԳԲԱ Լիզինգ» ՎԿ ՓԲԸ-ի զուտ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը (բացառությամբ ձեռքբերման ժամանակ գուդվիլի արժեքը) այդ ամսաթվի դրությամբ կազմել է 3,657,681 հազ. ՀՀ դրամ, իսկ ձեռք բերված լրացուցիչ բաժնեմասի հաշվեկշռային արժեքը՝ 1,389,919 հազ. ՀՀ դրամ: Դրամային փոխհատուցման և ձեռքբերված բաժնեմասի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությունը՝ 65,955 հազ. ՀՀ դրամ, ճանաչվել է սեփական կապիտալի չբաշխված շահույթ հոդվածում:

2017 թ. դեկտեմբերի 28-ին Խումբը ձեռք է բերել «ԱԳԲԱ Լիզինգ» ՎԿ ՓԲԸ-ի քվեարկող բաժնետոմսերի լրացուցիչ 8%-ը՝ իր բաժնեմասը հասցնելով 100%-ի: Չվերահսկվող բաժնեմասի բաժնետերերին որպես դրամային փոխհատուցում վճարվել է 278.729 հազ. ՀՀ դրամ: «ԱԳԲԱ Լիզինգ» ՎԿ ՓԲԸ-ի զուտ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը (բացառությամբ ձեռքբերման ժամանակ գուդվիլի արժեքը) այդ ամսաթվի դրությամբ կազմել է 3,683,869 հազ. ՀՀ դրամ, իսկ ձեռք բերված լրացուցիչ բաժնեմասի հաշվեկշռային արժեքը՝ 294,710 հազ. ՀՀ դրամ: Դրամային փոխհատուցման և ձեռքբերված բաժնեմասի հաշվեկշռային արժեքի տարբերությունը՝ 15,980 հազ. ՀՀ դրամ, ճանաչվել է սեփական կապիտալի չբաշխված շահույթ հոդվածում:

Ստորև ներկայացված է դուստր կազմակերպության ամփոփ ֆինանսական տեղեկատվությունը: Սույն տեղեկատվությունը ներկայացնում է գումարները՝ մինչև ներխմբային բացառումները:

	2017թ.	2016թ.
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	934,209	183,310
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	746,219	3,388,390
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	12,884,745	9,908,575
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	337,116	344,600
Այլ ակտիվներ	1,112,373	867,208
Ընդամենը ակտիվներ	16,014,662	14,692,083
Պարտավորություններ		
Բանկերից ստացված վարկեր	3,847,674	1,958,672
Այլ փոխառություններ	7,804,956	8,616,385
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	24,023	54,595
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	22,551	55,579
Այլ պարտավորություններ	672,053	537,246
Ընդամենը պարտավորություններ	12,371,257	11,222,477
Սեփական կապիտալ		
Բաժնետիրական կապիտալ	1,175,215	1,175,215
Չբաշխված շահույթ	2,468,190	2,294,391
Ընդամենը սեփական կապիտալ	3,643,405	3,469,606
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ	16,014,662	14,692,083

(հազար ՀՀ դրամ)

33. **Դուստր կազմակերպություններ (շարունակություն)**

	<i>2017թ.</i>	<i>2016թ.</i>
Տոկոսային եկամուտ	1,287,849	1,203,737
Տոկոսային ծախս	(634,566)	(571,190)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	653,283	632,547
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	251,039	145,514
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախս	(46,290)	(30,371)
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով զուտ եկամուտ	204,749	115,143
Զուտ վնաս փոխարժեքային տարբերություններից	(14,149)	(17,520)
Այլ գործառնական եկամուտ	66,223	72,111
Այլ գործառնական ծախս	(111,830)	(140,200)
Գործառնական եկամուտ	798,276	662,081
Արժեզրկման գծով պահուստի (ծախս)/հակադարձում	(200,260)	63,913
Աշխատակազմի գծով ծախսեր	(253,000)	(234,977)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(95,408)	(90,821)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը	249,608	400,196
Շահութահարկի գծով ծախս	(75,809)	(100,924)
Շահույթ տարվա համար	173,799	299,272
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	173,799	299,272
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից	(78,695)	(1,235,834)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից	(20,922)	(24,572)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից	833,924	1,374,704
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	734,307	114,298

34. **Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում**

Խումբն ունի բաժնեմաս Ամունդի-Ակբա Ասեթ Մենեջմենթ ՓԲԸ-ում, որտեղ Խմբին է պատկանում բաժնետոմսերի 49%-ը (2016թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 49%): Ասոցիացված կազմակերպությունը հիմնադրվել է 2013թ. -ին և կարգավորվում է ՀՀ օրենսդրությամբ: Ասոցիացված կազմակերպության հիմնական գործունեությունը պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարումն է, ինչը վերահսկվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից: 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներդրման հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 382,467 հազ. ՀՀ դրամ (2016թ.՝ 263,639 հազ. ՀՀ դրամ):

(հազար ՀՀ դրամ)

35. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն

	<i>Ծան.</i>	<i>Թողարկված պարտքային արժեթղթեր</i>	<i>Այլ փոխառություններ</i>	<i>Ֆինանսավորման գործունեությունից ընդամենը պարտավորություններ</i>
Հաշվեկշռային արժեք 2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16, 17	14,605,746	90,898,353	105,504,099
Թողարկումից մուտքեր		4,829,268	38,389,960	43,219,228
Մարումներ		–	(47,939,182)	(47,939,182)
Արտարժույթային փոխարկումներ		10,132	17,864	27,996
Այլ		88,612	(756,462)	(667,850)
Հաշվեկշռային արժեք 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16, 17	19,533,758	80,610,533	100,144,291
Թողարկումից մուտքեր		6,789,346	15,133,284	21,922,630
Մարումներ		(18,372,880)	(28,161,852)	(46,534,732)
Արտարժույթային փոխարկումներ		(4,383)	56,924	52,541
Այլ		(35,530)	(92,671)	(128,201)
Հաշվեկշռային արժեք 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	16, 17	7,910,311	67,546,218	75,456,529

“Այլ” տողում ներառված են թողարկված պարտքային արժեթղթերի և այլ փոխառությունների գծով հաշվեգրված, բայց դեռևս չվճարված տոկոսները: Խումբը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

36. Կապիտալի համարժեքություն

Խմբի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանված պահանջներին, և որ Խումբն ապահովում է անուր վարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Խումբը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումներ՝ տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Խումբը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ՝ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ Կենտրոնական բանկը սահմանում և վերահսկում է Բանկի կապիտալի նկատմամբ պահանջներ:

Խումբը որպես կապիտալ է ճանաչում այն հոդվածները, որոնք կարգավորման համաձայն սահմանվում են որպես կապիտալ վարկային կազմակերպությունների համար: ՀՀ ԿԲ-ի՝ կապիտալի նկատմամբ պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են Բազելյան համաձայնագրի դրույթների վրա, Բանկի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցությունը (Նորմատիվային կապիտալի գործակից) չպետք է գերազանցի սահմանված նվազագույն մակարդակը: 2016 և 2017թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ նվազագույն մակարդակը կազմել է 12%: 2016 և 2017թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի ընդհանուր կապիտալի գործակիցը համապատասխանում է պարտադիր պահանջներին:

(հազար ՀՀ դրամ)

36. Կապիտալի համարժեքություն (շարունակություն)

Ղեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի կապիտալի համարժեքության նորմատիվը, որը հաշվարկվել է 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի դրույթների համաձայն՝ հաշվի առնելով շուկայական ռիսկը ընդգրկելու գծով հետագա փոփոխությունները, կազմել է՝

	<i>2017թ.</i>	<i>2016թ.</i>
1- ին դասի կապիտալ	49,524,799	46,070,451
2 -րդ դասի կապիտալ	4,984,676	4,237,483
Ընդհանուր կապիտալ	54,509,475	50,307,934
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվներ	242,265,326	224,668,916
Ընդամենը կապիտալ՝ որպես արտահայտված ռիսկով կշռված ակտիվներից տոկոս (ընդհանուր կապիտալի գործակից)	22.50%	22.39%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի ու պայմանագրային կողմի հետ կապված վարկային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները՝ հաշվի առնելով ցանկացած գրավ կամ երաշխիք: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր վնասի՝ առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով: